

Okladka tymczasowa.

JULIUSZ HR. OSTROWSKI.

KSIEGA HERBOWA RODÓW POLSKICH

Zeszyt VI.

WARSZAWA.

SKŁAD GŁÓWNY KSIĘGARNIA ANTYKWARSKA
B. BOLCEWICZA.
Plac Saski Nr. 5.

DRUK JÓZEFA SIKORSKIEGO, WARECKA № 14.
1899.

UPRASZA SIĘ O NADSYŁANIE PRENUMERATY NA DALSZE ZESZYTY.

br. 29982

Дозволено Цензурою,
Варшава 11 Мая 1899 г.

GUCZY I, Zetynian, (*Gucci*).

— 942 —

GUCZY II.

— 943 —

GULDENBALK I, Holt, Holtz.

— 944 —

GULDENBALK II.

— 945 —

GULDENBALK III.

— 946 —

GULDENSTERN, (*Gyllensierna*).

— 947 —

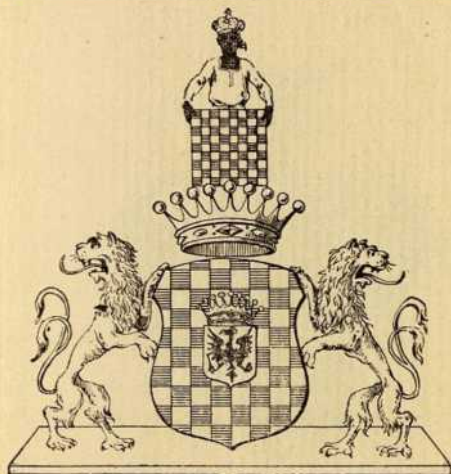
GULDENSTERN II.

— 948 —

GUMOWSKI cz. Topór odm.

— 949 —

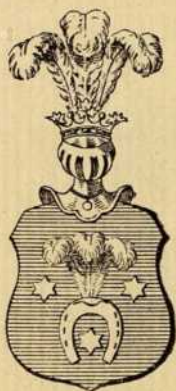
GUROWSKI Hrabia cz. Wczele odm.

— 950 —

GUSMAN, (*Gussmann*).

— 951 —

GUTAK I, (*Gutag*).

— 952 —

GUTAK II.

— 953 —

GUTAKOWSKI Hrabia cz. Gutak odm.

— 954 —

GUTETER I, (*Gutthäter*) cz. Grzymala odm.

— 955 —

GUTETER II.

— 956 —

GUTRY, (*Gultry*).

— 957 —

GUZKOWSKI cz. Lubicz odm.

— 958 —

GWAGNIN, (*Guagnini*).

— 959 —

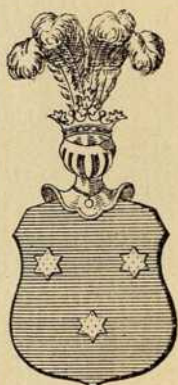
GWIAZDOWSKI I cz. Leliwa odm.

— 960 —

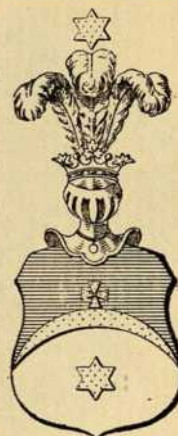
GWIAZDOWSKI II.

— 961 —

GWIAZDY.

— 962 —

GWIAZDZICZ.

— 963 —

HABERMAN, (*Habermann*).

— 964 —

HABICH.

— 965 —

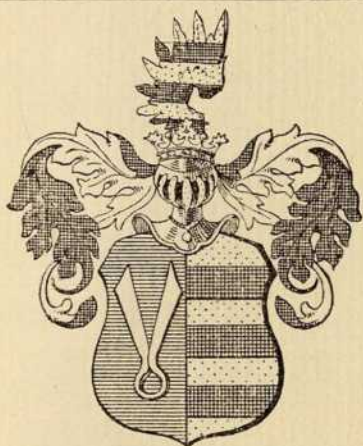
HADZIEWICZ Baron cz. Wieniawa odm.

— 966 —

HAGEN I.

— 967 —

HAGEN II.

— 968 —

HAGENAU.

— 969 —

HAGENDORN, (*Hagenthorn*).

— 970 —

HAKI cz. Olszewski.

— 971 —

HALLER.

— 972 —

HANKIEWICZ.

— 973 —

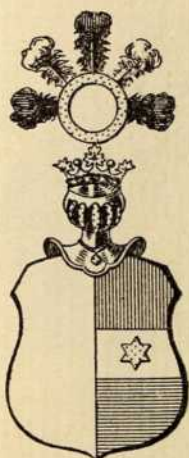
HARASIEWICZ Baron.

— 974 —

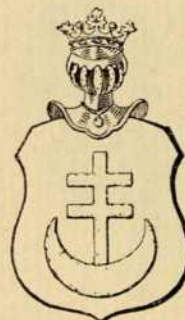
HARASOWSKI I.

— 975 —

HARASOWSKI II.

— 976 —

HARASYMOWICZ cz. Szeliga odm.

— 977 —

HATTEN.

— 978 —

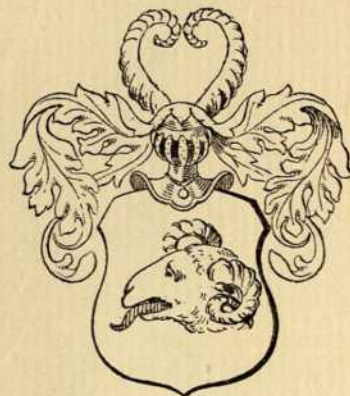
HAUBICKI.

— 979 —

HAUGWICZ I, (*Haugwitz*).

— 980 —

HAUGWICZ II.

— 981 —

HAUGWICZ III.

— 982 —

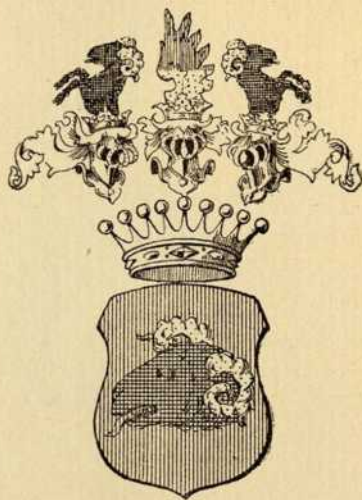
HAUGWICZ IV.

— 983 —

HAUGWICZ V.

— 984 —

HAUGWICZ VI.

— 985 —

HAUKE Hrabia cz. Bosak odm.

— 986 —

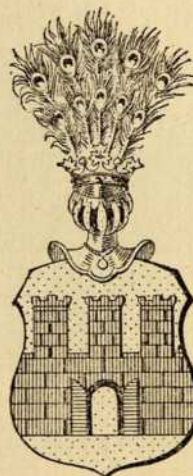
HAUSZYLD, (*Hauschildt*) cz. Pogoń odm.

— 987 —

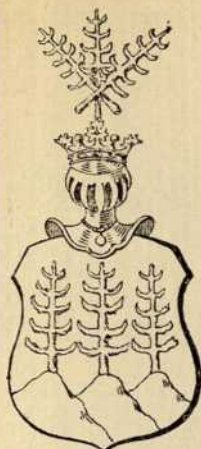
HAUTERIVE VALENTIN D'.

— 988 —

HAWRANOWSKI cz. Grzymała odm.

— 989 —

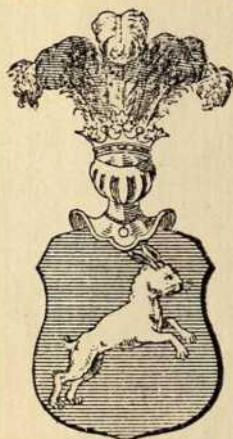
HAWRAT.

— 990 —

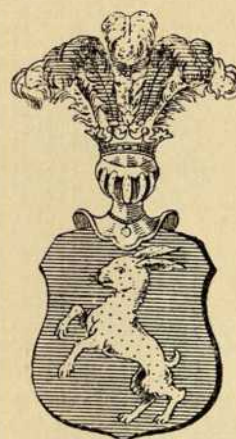
HAZA I cz. Zając, Kuniglis.

— 991 —

HAZA II.

— 992 —

HAZA III, (*Hase*).

— 993 —

HAZELKIST, (*Hasselquist*).

— 994 —

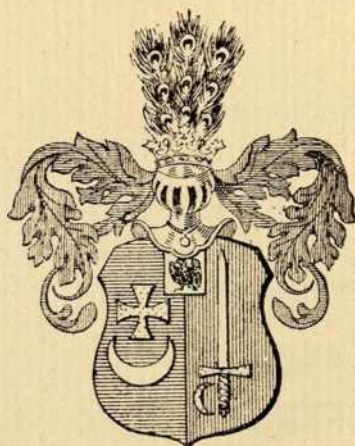
HEJDEBRAND, (*Heydebrand*).

— 995 —

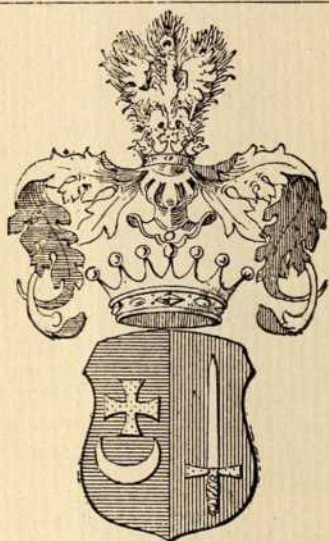
HEJDEK, (*Heudegg*).

— 996 —

HEJDEL I, (*Heydel*).

— 997 —

HEJDEL II Baron.

— 998 —

HEJDENPOL-WRZOSPOLSKI cz. Gryf odm.

— 999 —

HEJDENSZTEIN, (*Heydenstein*).

— 1000 —

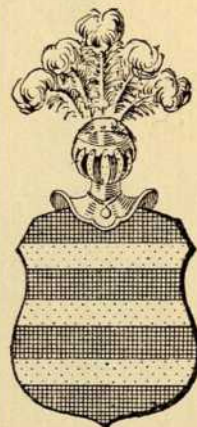
HEJKING, (*Heyking, Heuking*).

— 1001 —

HEJMER, (*Heymer*).

— 1002 —

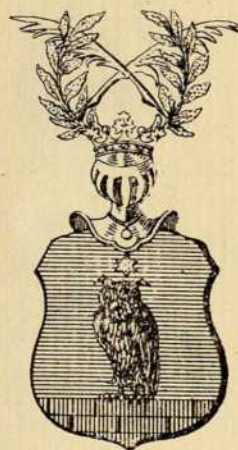
HEKEL, Hekkel.

— 1003 —

HEKIER, (*Hecker*)

— 1004 —

HELENIEC.

— 1005 —

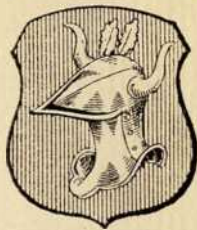
HELDEN GĄSIOROWSKI.

— 1006 —

HELM I cz. Chelm.

— 1007 —

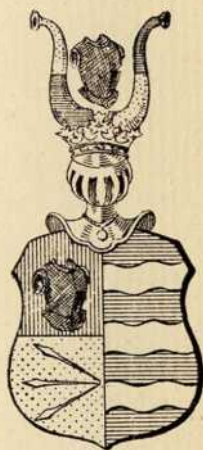
HELM II.

— 1008 —

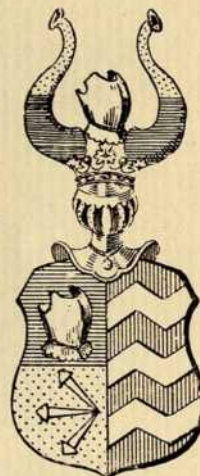
HELT, Starza, (*Held*).

— 1009 —

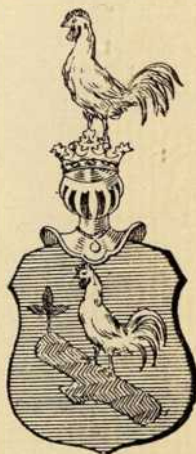
HENING I.

— 1010 —

HENING II.

— 1011 —

HENING III.

— 1012 —

HEPPEN.

— 1013 —

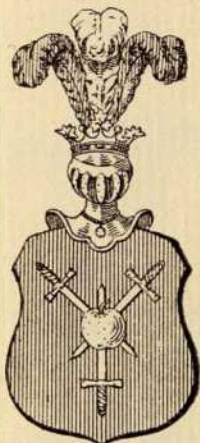
HERBURT I, Herbort, (*Füllstein*).

— 1014 —

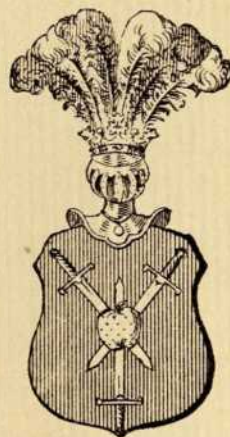
HERBURT II.

— 1015 —

HERBURT III.

— 1016 —

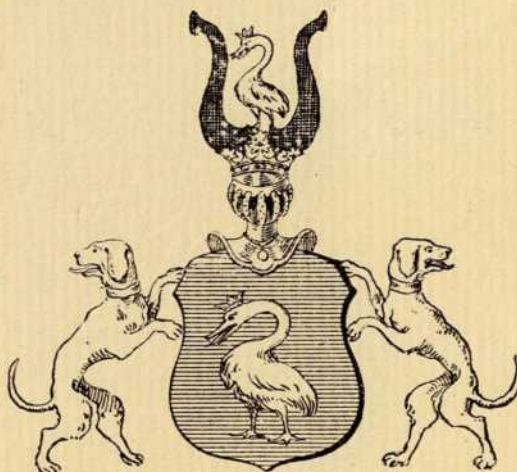
HERBURT IV.

— 1017 —

HERBURT V cz. Pawęza.

— 1018 —

HERENSZWAND, (*Herren schwand*).

— 1019 —

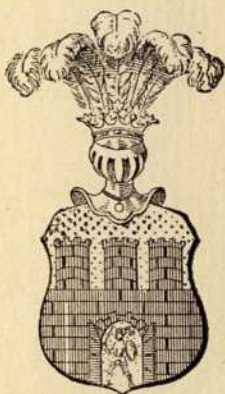
HERMAN.

— 1020 —

HERNER, (*Hoerner*).

— 1021 —

HERTYK, (*Hertig*) cz. Grzymała odm.

— 1022 —

HIBRYDA I cz. Rokosz, Rokus, (*Rockusch*).

— 1023 —

HIBRYDA II.

— 1024 —

HIBRYDA III.

— 1025 —

HIGERSBERGER.

— 1026 —

HILBURG.

— 1027 —

HILCHEN, Chilchen cz. Jelita odm.

— 1028 —

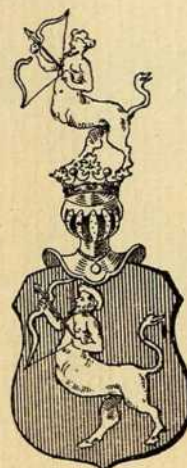
HILZEN, Hylzen, Ilzen, (*Hülsen*).

— 1029 —

HIPOCENTAUR I, Kitaurus, (*Hippocentaurus*).

— 1030 —

HIPOCENTAUR II.

— 1031 —

HIPOCENTAUR III.
— 1032 —

HIPOCENTAUR IV.
— 1033 —

HLŽ cz. Jež odm.
— 1034 —

HLEBOWICZ, Chlebowicz, Glebowicz.
— 1035 —

HLASKO cz. Klamry odm.
— 1036 —

HLUSZANIN cz. Radwan odm.
— 1037 —

HODYC, (*Hoditz*), Hodicki cz. Rogala odm.

— 1038 —

HOFMAN, (*Hoffmann*).

— 1039 —

HOLCZYNOWSKI, Holzanowski.

— 1040 —

HOLFELD.

— 1041 —

HOLNICKI.

— 1042 —

HOLSZAŃSKI Książę cz. Hipocentaur odm.

— 1043 —

HOLTEJ, (*Holtei, Holtey*).

— 1044 —

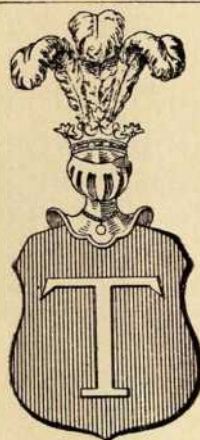
HOŁOBOK, Ołobok.

— 1045 —

HOŁOWIŃSKI cz. Kostrowa odm.

— 1046 —

HOŁOWNIA I.

— 1047 —

HOŁOWNIA II.

— 1048 —

HOŁUB I.

— 1049 —

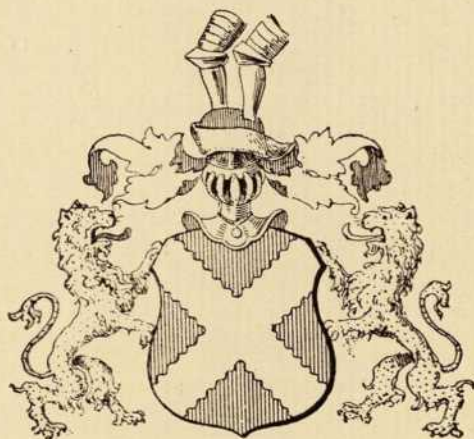
HOLUB II.

— 1050 —

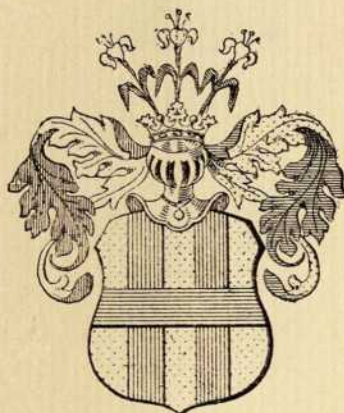
HOMICKI cz. Rawa odm.

— 1051 —

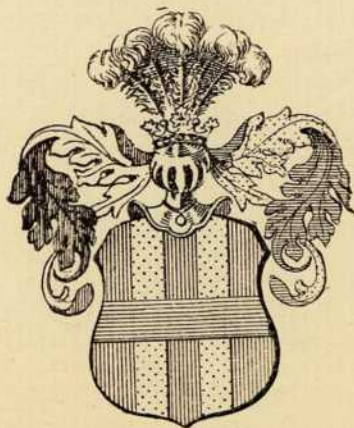
HOMPESZ Hrabia (*Hompesch*).

— 1052 —

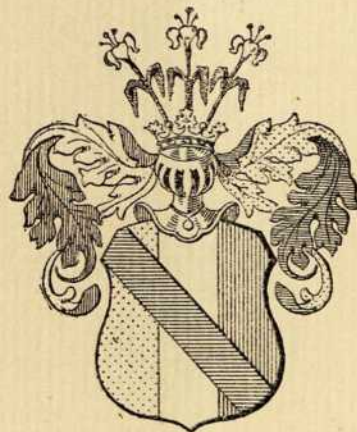
HONDORF I cz. Nabram, (*Hohendorf*).

— 1053 —

HONDORF II.

— 1054 —

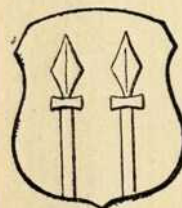
HONDORF III.

— 1055 —

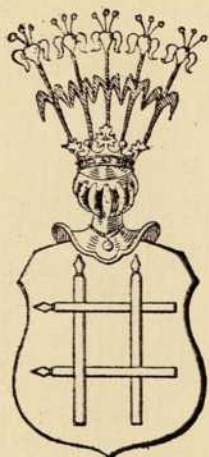
HONDORF IV.

— 1056 —

HONDORF V.

— 1057 —

HONDORF VI.

— 1058 —

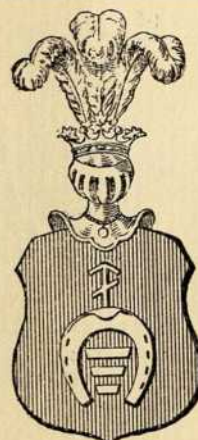
HORDYJOWSKI, Hordziejowski cz. Korab odm.

— 1059 —

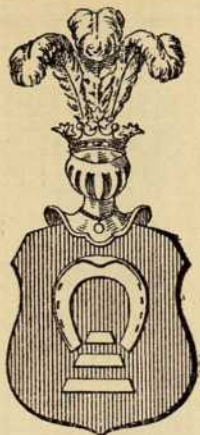
HOPPE.

— 1060 —

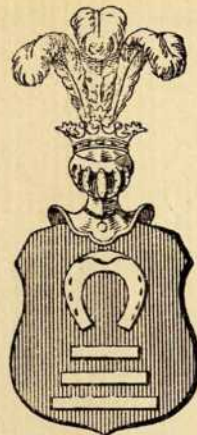
HORNOWSKI I cz. Korczak odm.

— 1061 —

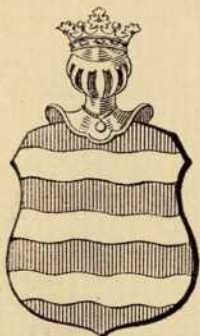
HORNOWSKI II.

— 1062 —

HORNOWSKI III.

— 1063 —

HORNOWSKI IV.

— 1064 —

HOROCH Baron.

— 1065 —

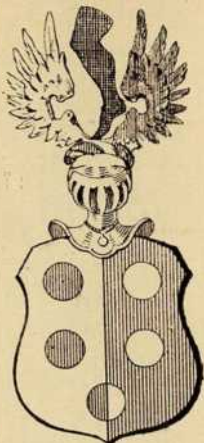
HORWAT, Horwatt, cz. Pobóg odm.

— 1066 —

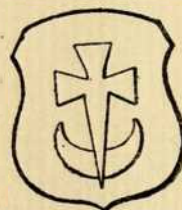
HOZYUSZ, Hosz, (*Hosius*) cz. Pończocha odm.

— 1067 —

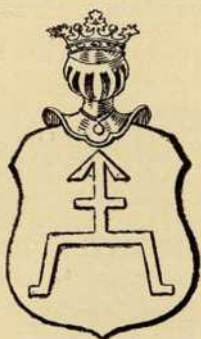
HOZYUSZ II.

— 1068 —

HRYCHOROWICZ cz. Szeliga odm.

— 1069 —

HRYNKIEWICZ.

— 1070 —

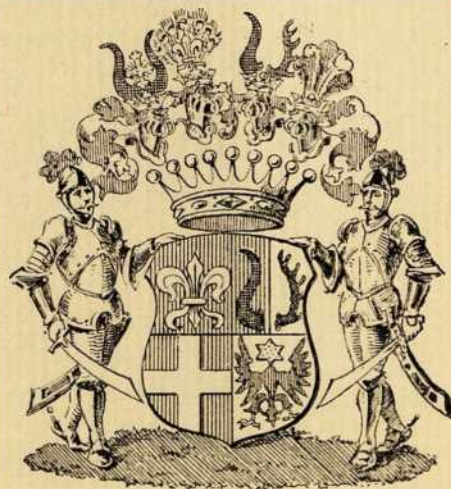
HULEWICZ.

— 1071 —

HUMNICKI Hrabia cz. Gozdawa odm.

— 1072 —

HUMNICKI Hrabia II cz. Gozdawa odm.

— 1073 —

HUN, (*Huhn*).

— 1074 —

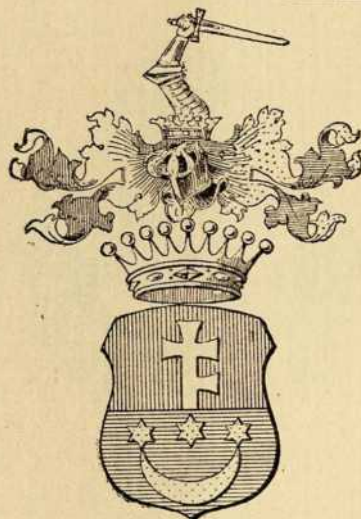
HURKO cz. Haki.

— 1075 —

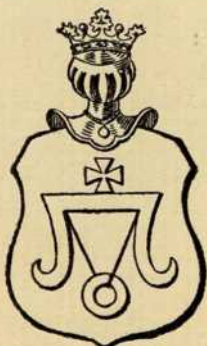
HUSARZEWSKI cz. Prus i Sas.

— 1076 —

HUSARZEWSKI Hrabia cz. Prus i Sas odm.

— 1077 —

HUSZCZA, Huszczanin.

— 1078 —

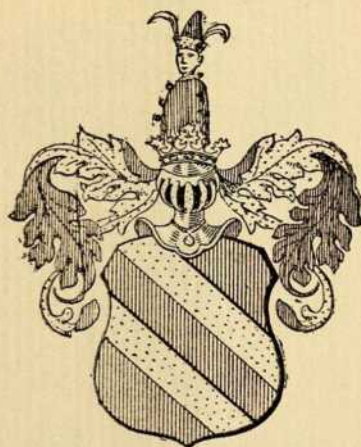
HUTOR, Kotwica.

— 1079 —

HUTTEN-CZAPSKI Hrabia cz. Leliwa odm.

— 1080 —

HUTTEN.

— 1081 —

HUWALD I.

— 1082 —

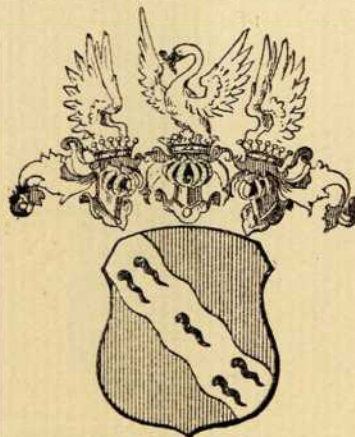
HUWALD II.

— 1083 —

HYBENER.

— 1084 —

IGELSTREM, (*Igelström*).

— 1085 —

IGELSTROM.

— 1086 —

ILIŃSKI Hrabia cz. Lis odm.

— 1087 —

ILMANOWSKI.

— 1088 —

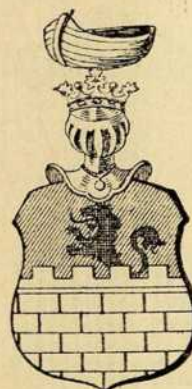
ILSINGER.

— 1089 —

IŁGOWSKI cz. Abdank odm.

— 1090 —

IŁOWSKI cz. Prawdzic odm.

— 1091 —

INES I cz. Trzy gwiazdy.

— 1092 —

INES II.

— 1093 —

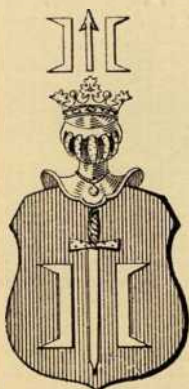
ISAJKOWSKI cz. Prus I odm.

— 1094 —

ISIORA, Iszora cz. Kruczyn odm.

— 1095 —

IWANOWICZ cz. Cholewa odm.

— 1096 —

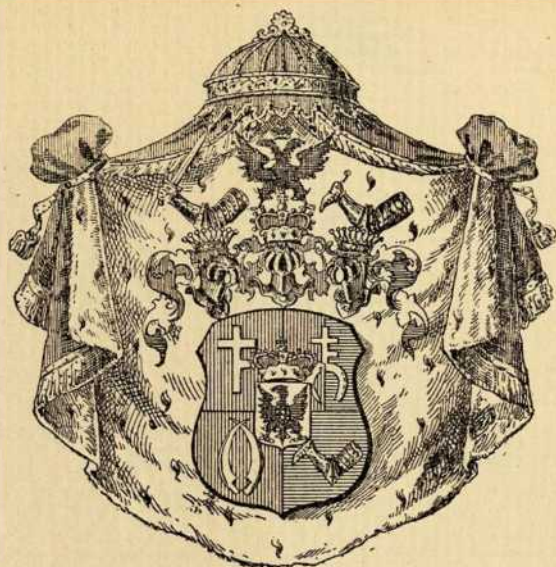
IWANOWSKI cz. Rogala odm.

— 1097 —

JABŁONOWSKI Hrabia cz. Grzymała odm.

— 1098 —

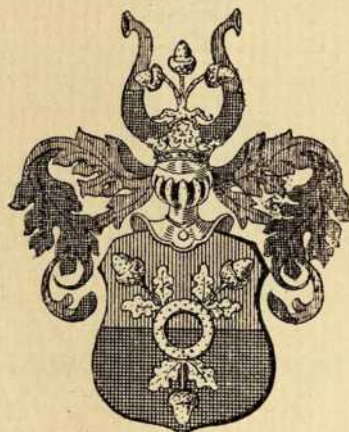
JABŁONOWSKI Książę cz. Prus III odm.

— 1099 —

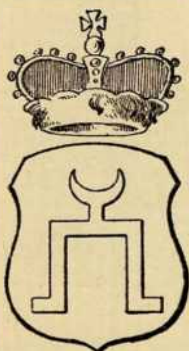
JABŁONOWSKI cz. Kotwica odm.

— 1100 —

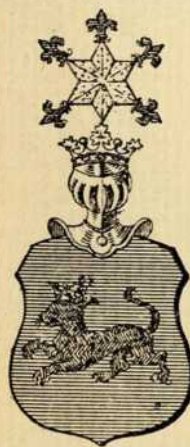
JACHOWICZ cz. Dąb odm.

— 1101 —

JACHTA.

— 1102 —

JACKOWSKI cz. Ryś odm.

— 1103 —

JACYNA.

— 1104 —

JACZYŃSKI cz. Jastrzębiec odm.

— 1105 —

JAGNIĘ.

— 1106 —

JAKIMOWICZ cz. Ogończyk odm.

— 1107 —

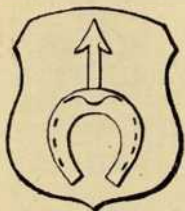
JAKOBSON, Gehemo.

— 1108 —

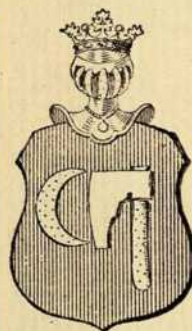
JAKUBOWICZ cz. Junosza odm., Paschalis.

— 1109 —

JAKUBOWICZ II.

— 1110 —

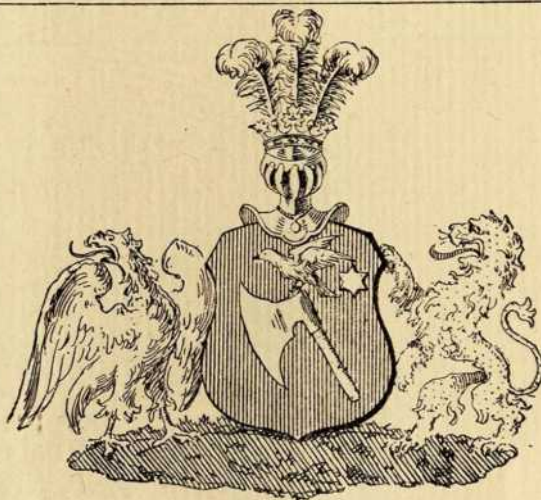
JAKUBOWSKI cz. Topór odm.

— 1111 —

JAKUBOWSKI cz. Kopacz odm.

— 1112 —

JAKUBOWSKI cz. Topór odm.

— 1113 —

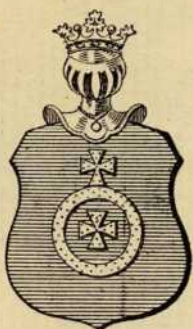
JAKUBOWSKI I Baron cz. Topór odm.

— 1114 —

JAKUBOWSKI II.

— 1115 —

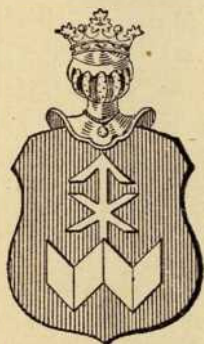
JAKUSZEWSKI, Jakuszowski cz. Szaława odm.

— 1116 —

JAŁOWICKI I, Jałowski cz. Syrokomla odm.

— 1117 —

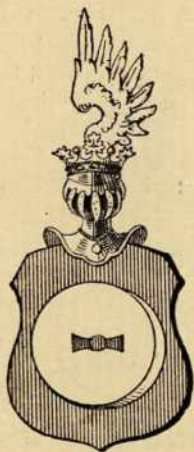
JAŁOWSKI I, Jełowski cz. Syrokomla odm.

— 1118 —

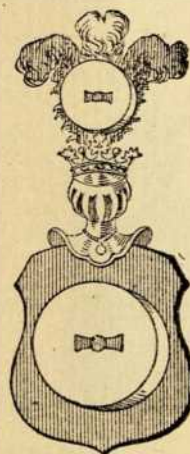
JAŁOWSKI II cz. Syrokomla odm.

— 1119 —

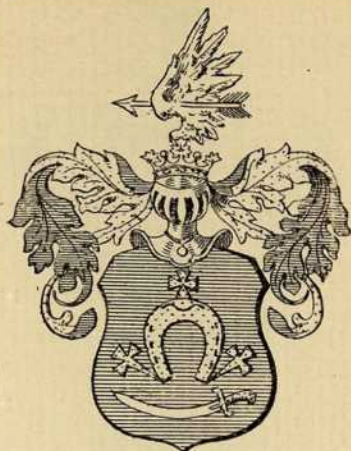
JAŁOWKA I cz. Paprzyca odm.

— 1120 —

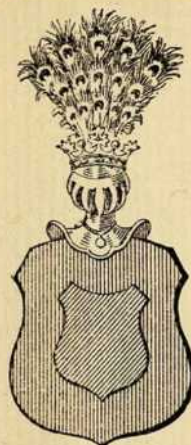
JAŁÓWKA II.

— 1121 —

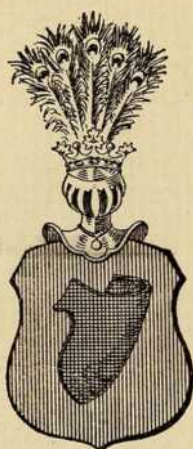
JALOZO cz. Dąbrowa odm.

— 1122 —

JANINA I cz. Pole w polu.

— 1123 —

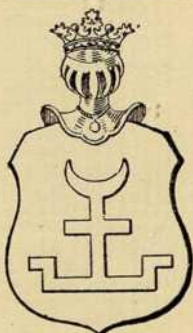
JANINA II.

— 1124 —

JANKIEWICZ, Jankajtys.

— 1125 —

JANKOWICZ.

— 1126 —

JANKOWSKI cz. Łódzia odm.

— 1127 —

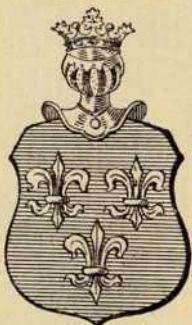
JANOREŃSKI.

— 1128 —

JANOWSKI.

— 1129 —

JANULEWICZ.

— 1130 —

JANUSZOWICZ cz. Snop odm.

— 1131 —

JĄŃSKI cz. Doliwa odm.

— 1132 —

JARACZEWSKI cz. Zaremba odm.

— 1133 —

JAROCKI.

— 1134 —

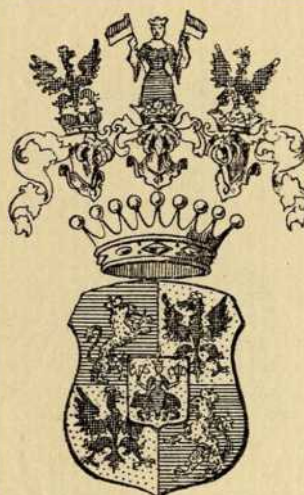
JAROCKI cz. Rawa odm. bez Róży.

— 1135 —

JAROCKI Baron (*Jarotschin*) cz. Rawa odm.

— 1136 —

JAROCKI Hrabia cz. Rawa odm.

— 1137 —

JAROCZEWSKI cz. Zagłoba odm.

— 1138 —

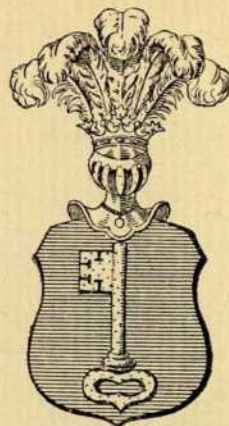
JAROSŁAW.

— 1139 —

JAROSZYŃSKI cz. Korczak odm.

— 1140 —

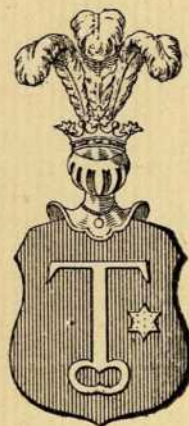
JASIEŃCZYK I cz. Klucz, Jasienice, Jasiona.

— 1041 —

JASIEŃCZYK II.

— 1142 —

JASIEŃCZYK III cz. Klucz rozdarty.

— 1143 —

JASIENIECKI I.

— 1144 —

JASIENIECKI II.

— 1145 —

JASIENIECKI III^a.

— 1146 —

JASIENIECKI III^b.

— 1147 —

JASIEŃSKI, Jasiński cz. Wąż odm.

— 1148 —

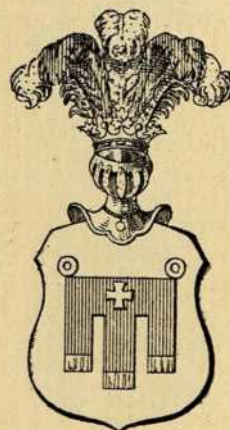
JASION.

— 1149 —

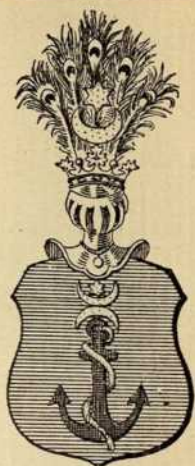
JASKOLD.

— 1150 —

JASKOLECKI cz. Radwan odm.

— 1151 —

JASKULECKI.

— 1152 —

JASTRZĘBIEC I cz. Bolesta, Boleszczyc, Lubrza.

— 1153 —

JASTRZĘBIEC II.

— 1154 —

JASTRZĘBIEC III.

— 1155 —

JASTRZĘBIEC IV.

— 1156 —

JASTRZĘBIEC V.

— 1157 —

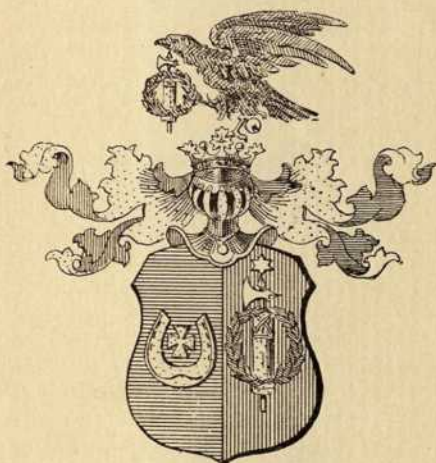
JASTRZĘBIEC VI.

— 1158 —

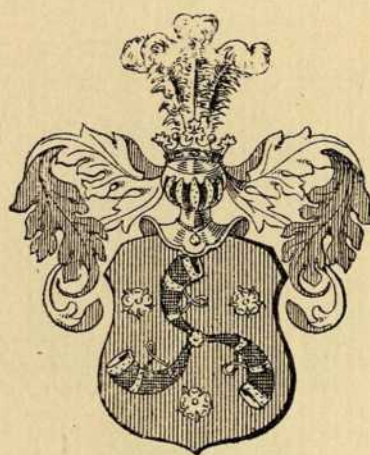
JASTRZĘBIEC VII.

— 1159 —

JASTRZĘBCZYK.

— 1160 —

JASZCZOŁD I cz. Trąby odm.

— 1161 —

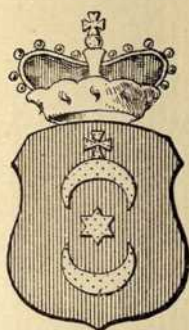
JASZCZOŁD II.

— 1162 —

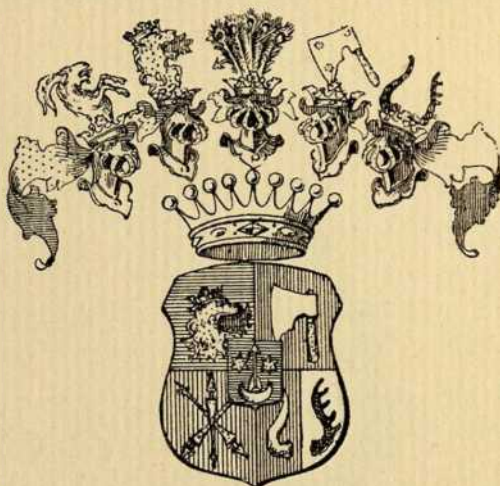
JAŚLIN.

— 1163 —

JAWNUCIA.

— 1164 —

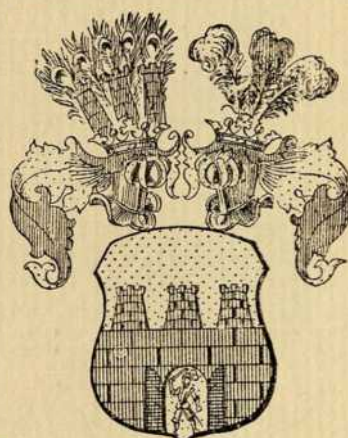
JAWORSKI Hrabia cz. Sas odm.

— 1165 —

JAZGAREK.

— 1166 —

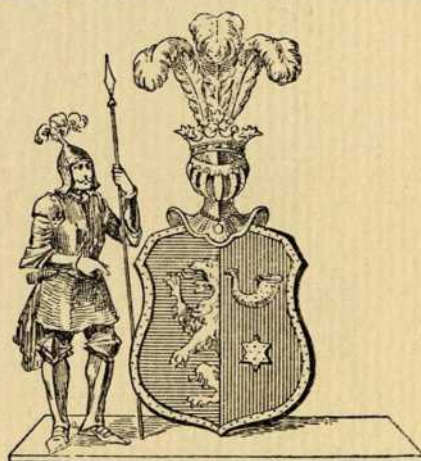
JAŻWIŃSKI cz. Grzymała odm.

— 1167 —

JEDEN, Joeden Koniecpolski.

— 1168 —

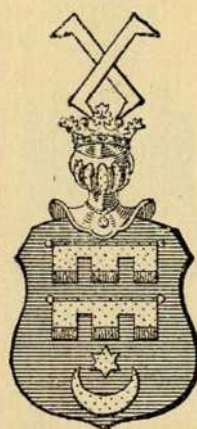
JEDLINA.

— 1169 —

JELCE I cz. Leliwa odm.

— 1170 —

JELCE II.

— 1171 —

JELEŃ I.

— 1172 —

JELEŃ II.

— 1173 —

JELEŃ pływający.

— 1174 —

JELEŃCZYK.

— 1175 —

JELEŃSKI cz. Odrowąż odm.

— 1176 —

JELITA I cz. Koźlarogi, Nagody.

— 1177 —

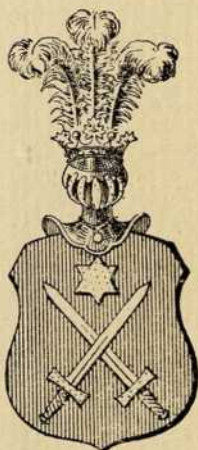
JELITA II, Koźlarogi.

— 1178 —

JELITA III.

— 1179 —

JELSKI I cz. Pielesz odm.

— 1180 —

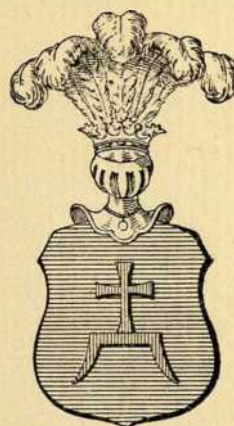
JELSKI II cz. Pielesz odm.

— 1181 —

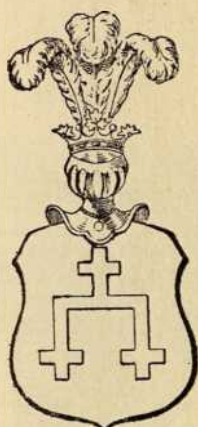
JEŁOWICKI I, Jałowicki cz. Brama, Bożeniec.

— 1182 —

JEŁOWICKI II.

— 1183 —

JEŁOWICKI III.

— 1184 —

JENONIA.

— 1185 —

JERLICZ cz. Lis odm.

— 1186 —

JERZMANOWSKI Baron cz. Dołęga odm.

— 1187 —

JERZYSŁAW.

— 1188 —

JESKI I, Jaski (*Köhn von Jaski*).

— 1189 —

JESKI II.

— 1190 —

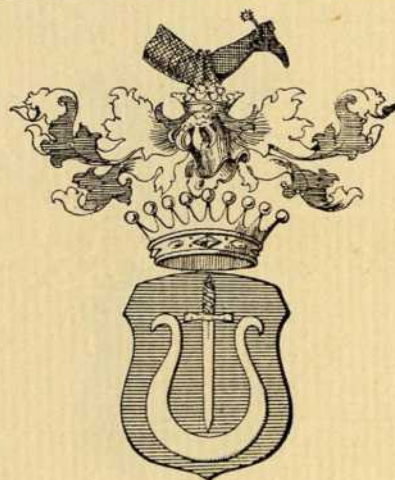
JESKI III.

— 1191 —

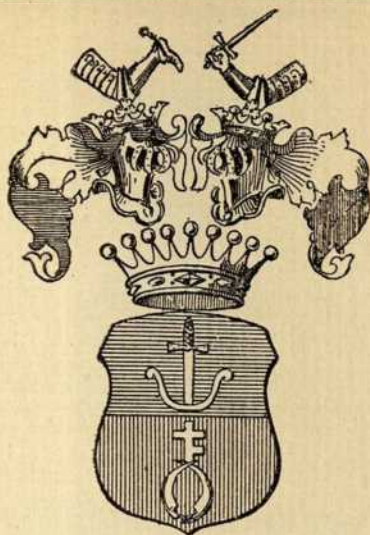
JESKI IV

— 1192 —

JEZIEŃSKI Hrabia cz. Nowina odm.

— 1193 —

JEZIERSKI Hrabia cz. Nowina odm.

— 1194 —

JEZIERZA I, Jeziora.

— 1195 —

JEZIERZA II.

— 1196 —

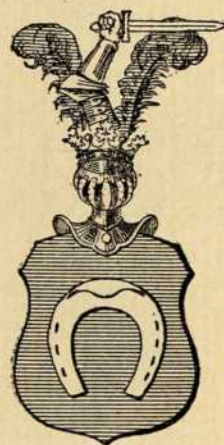
JEŻ.

— 1197 —

JEŻEWSKI cz. Renard.

— 1198 —

JĘDRZEJEWICZ, Jędrzejowicz.

— 1199 —

JODZIESZKO I cz. Bełty odm.

— 1200 —

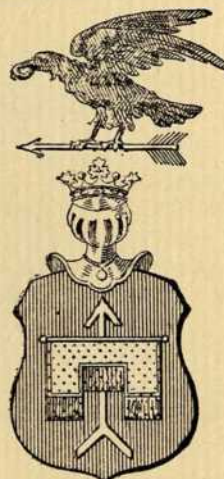
JODZIESZKO II.

— 1201 —

JORDAN cz. Trąby odm.

— 1202 —

JUDYCKI cz. Radwan odm.

— 1203 —

JUNDZIŁŁ I cz. Łabędź odm.

— 1204 —

JUNDZIŁŁ II Hrabia cz. Łabędź odm.

— 1205 —

w połowie czarny z dwoma złotymi listkami — drugi w połowie górnej czerwony z dwoma złotymi listkami, w połowie złoty z dwoma czarnymi listkami. Labry czarne podbite srebrem. Herb rodziny niemieckiej, z której Karol indygenowany 1790. *Vol. leg. IX, 199.; Sieb. III, 198.; Riet.*

GROCHOLSKI Hrabia cz. Syrokomla odm. — W polu czerwonym — dwie krokwie srebrne tworzące literę **W**, krzyżem złotym obarczone. Nad koroną hrabiowską tenże sam znak co na tarczy. Herb rodziny małopolskiej z Grocholic, w Sandomierskiem, na Wołyniu i Podolu rozrodzonej, z której Tadeusz, właściciel Strzyżówki na Podolu, otrzymał tytuł hrabiowski w Rosyi 26 Maja r. 1881. *Geneal. Bork.*

GRODEK (*Groddeck*). — Na tarczy lewo-ukośnie ściętej w polu górnym złotem — pół lwa czarnego ukoronowanego z mieczem na dół skierowanym, w dolnym czerwonym — dwa pasy prawo-ukośnie srebrne. Nad hełmem w koronie pół czarnego lwa ukoronowanego z mieczem w łapie ku dołowi skierowanym. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem, z lewej czarne podbite złotem. Herb rodziny patrycyuszowskiej gdańskiej, z której Michał otrzymał szlachectwo pruskie 5 czerwca r. 1798. *Sieb. III, 2, 198.; Bork. przyp.*

GRODEK II. — Na tarczy pasem srebrnym lewo ukośnie ściętej — w polu górnym błękitnym pół lwa z mieczem na dół skierowanym — w dolnym również błękitnym — dwa srebrne pasy prawo-ukośnie równoległe. Nad hełmem w koronie pół lwa z mieczem jak na tarczy. Odmiana poprzedniego. *Sieb. III, 2, 198.; Riet.*

Zdaje się że jest związek między tą rodziną a rodziną Grodków w Czechach, o której wspomina Siebmacher w tekście III, 2. na str. 151 i której podaje herb na tabl. 198. Na tarczy czterodzielnej figurują w I i IV polach złotych całe lwy czarne z mieczami na dół — w II i III srebrnych trzy róże czerwone: dwie i jedna.

GRODECKI. — Na tarczy ściętej w polu górnym czerwonym — pełzający gryf srebrny w koronie, w polu dolnym błękitnym — takiż gryf. Nad hełmem w koronie cztery pióra strusie: białe i czerwone — białe i błękitne. Herb nadany Józefowi Krzysztofowi Grodeckiemu, właścicielowi dóbr Grodek w lubelskiem, za wybudowanie kościoła w tychże dobrach i za gorliwość w polepszeniu gospodarstwa rolnego, przez Franciszka I, Cesarza austriackiego, króla Galicyi i Lodomeryi w r. 1807. *Her. Kr. Pol.; Bork. przyp.*

GRODZICKI Hr. czyli Łada odm. — W polu czerwonym — między dwoma beltami prostopadłemi, z których prawy trójbenny, lewy dwuzębny — podkowa srebrna krzyżem złotym kawalerskim obarczona. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — pół lwa z mieczem w łapach. Labry czerwone z prawej srebrem z lewej złotem podbite. Herb rodziny piszącej się z Domaszowic na Grodzisku w łukowskiem, z której Jan Nepomucen, krajeży wielki koronny, otrzymał tytuł hrabiowski austriacki r. 1801, potwierdzony w Królestwie Polskiem r. 1824. *Hild. Riet.; Pocz. szl. gal.; Kos. I, 177; Bork.*

GROMIEC. — Na tarczy dwudzielnej srebrem obramowanej i złotymi gwoździami obitej, w polu prawem złotem dwa pasy prawo-ukośnie równoległe — górny błękitny z brzegami czarnymi, dolny czerwony, w lewym srebrnym — palący się granat. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany Janowi Grzegorzowi Lepigé, synowi Jerzego, pułkownikowi wojsk polskich, za zasługi w tem wojsku położone i niezachwianą wierność dla tronu, przez Mikołaja I, Cesarza rosyjskiego i Króla polskiego w dniu 21 marca n. s. 1843 r. *Her. Kr. Pol.; Bork. przyp.*

GROS (*Gross*). — W polu błękitnym na zielonej murawie — dwa złote lwy wieniec wawrzynowy podtrzymujące. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między błękitnemi. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Piotrowi z przydomkiem z Rosenbergu, lekarzowi obwodowemu w Stanisławowie, przez Franciszka II, Cesarza świętego państwa rzymskiego, 3 Sierpnia r. 1793. *Hef.; Pocz. szl. gal.; Bork. przyp.*

GROTE. — Na tarczy czterodzielnej pole I i IV srebrne, II i III zielone. Nad hełmem — mitra biskupia. Labry zielone podbite srebrem. Herb rodziny saskiej Gross, Grosse, Grosch auf Altenhayn, w Malborskiem osiadłej, z której Krystyan Wilhelm, kapitan wojsk polskich. *Sieb. VI, 4 tekst str. 23 i tabl. 17 i VI, 6 tekst i tabl. 36.*

GROTOWSKI — W polu srebrnym — łódź czerwona. Nad hełmem w koronie czerwona łódź z piórkiem pawiem na środku. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Franciszkowi Aleksandrowi z Gryłowa w Galicyi przez Ferdynanda I, Cesarza austriackiego w r. 1845. *Hef.; Pocz. szl. gal.*

GROTUS, (*Grothus, Grotthaus, Groithusen, Gruithusen, Groshaus*). — Na tarczy ściętej przez pole górne złote i dolne srebrne — prawo-ukośnie murowany most czerwony na czterech czarnych słupkach. Nad hełmem w koronie na skrzydle srebrnym z prawej i złotem z lewej — takiż most ukośnie górą do środka. Rysunek zdaje się bałamutny — gdyż herb Grotusów, starej westfalskiej rodziny, z której gałąź do Infant z Zakonem mieczowym powędrowała inaczej wyglądał — jak z rysunku poniżej przekonać się można. Jedna gałąź, przeszedłszy do Szwecyi, i tam otrzymawszy w r. 1689 tytuł baronowski, wygasła w r. 1715; druga gałąź w Kurlandyi, otrzymała ten sam tytuł w r. 1834, potwierdzony w r. 1862. *Sieb. III. 2, tekst str. 153, tabl. 200 i III. 11 tekst; Bork.*

GROTUS II. — W polu srebrnym — pas czarny prawo-ukośny u spodu blankowany (*bande bastillée*). Nad hełmem w koronie na dwu skrzydłach barkami do siebie podobne pasy ukośnie górą do siebie. *Sieb. III. 2. 200 i VI. 4. 17.*

GROTY. — W polu złotem — trzy srebrne groty. Nad hełmem trzy pióra strusie. Herb stary niewiadomego pochodzenia, przysługujący rodzinie Grotów, z których dwóch było w Zakonie Jezusowym w XVII stuleciu, a także Paszkowiczom, Prokopowiczom, Włockim. *Paprz.; Okol.; Nies.; Bork.; Her. Kr. Pol.*

GRUNWALT, (*Grunwalth*) cz. Dołęga odm. — W polu błękitnym ze środka srebrnej podkowy takimże krzyżem obarczonej — strzała żelazcem na dół. Nad hełmem w koronie dąb z wierzchołkiem uschniętym. Nadany Michałowi Grunwalthowi z Jasiecza, mieszczaninowi marienburskiemu, w skutek adoptacyi Feliksa Dołęgi Srzeńskiego, wojewody plockiego, starosty marienburskiego i plockiego, przez Zygmunta I, Króla polskiego 11 Marca r. 1540. *Ks. Metr. 57 f. 187; Piek.*

GRUSZCZYŃSKI Baron cz. Poraj odm. — W polu czerwonym — róża pięciolistna srebrna. Nad koroną baronowską także róża. Herb starej rodziny sieradzkiej z Gruszczyzna z przydomkiem Rosenberg, która otrzymała tytuł baronowski w Prusiech 4 Września r. 1809, potwierdzony 6 Czerwca r. 1818. Siebmacher jej nie wymienił pomiędzy hrabiami pruskiemi. *Geneal. Bork. 682.*

GRYF I, Swoboda, Swieboda. — W polu czerwonym — gryf srebrny na lewo wspięty z dziobem i pazurami złotymi. Nad hełmem w koronie takiegoż pół gryfa w lewo bez łap z trąbą złotą. *Dług.; Paprz.; Okol.; Kojat.; Nies.; Lorédan Larchey Armorial du XV. s.*

GRYF II. — W polu czerwonym — wspięty gryf srebrny z dziobem i pazurami złotymi. Nad hełmem w koronie trąba czerwona a przy niej gryf jak na tarczy, ale bez łap. Jeden z najstarszych herbów polskich, czasem w prawo czasem w lewo przez rysowników odwracany. *Biel.; Paprz.; Okol.; Kojat.; Nies.; Her. Kr. Pol.; Ulan.*

GRYF III. — W polu czerwonym — gryf srebrny wspięty. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa trąbę czerwoną przed sobą trzymającego. *Sieb. IV. 14. 6.*

GRYF IV. — W polu czerwonym — gryf srebrny. Nad hełmem w koronie między trąbami wylotami do góry pół takiegoż gryfa. Odwrócenie trąb zdaje się być prostą pomyłką rysowników. *Kojat.*

GRYF V. — W polu złotem — gryf czarny wspięty. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa. Według Sinapiusa u Siebmachera herb rodziny polskiej o pochodzenia na Szląsku. *Sieb. IV. 8. II. 27.*

GRYFORÓŻ. — W polu czerwonym — wspięty gryf srebrny w lewo z białą różą w lewej łapie. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa. Nadany Adamowi Rozenowi, adwokatowi przy sądzie apelacyjnym Królestwa Polskiego, za odznaczenie w służbie, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 11 Sierpnia n. s. 1829 r. *Her. Kr. Pol.; Bork. przyp.*

GRYZIEWICZ. — W polu złotym pod trzema sześciopromiennymi gwiazdami srebrnymi jedna i dwie — dwa pasy poprzeczne czarne równoległe. Nad tarczą korona. Początek herbu niewiadomy. *Z autografu z r. 1759 w zbiorze WP. Bisiera.*

GRYZIMA, Gryżyna, Lupus. — W polu czerwonym — trzy srebrne liszki jedna nad drugą. Nad hełmem trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów, według Paprockiego ze Szląska albo z Niemiec, według prof. Małeckiego z Pomorza do Wielkopolski przyniesiony. Herb ten wydaje nam się mieć wspólność z herbem Bork albo Borek (wyżej str. 29 opisów niniejszej Księgi herbowej). Liszki w rysunkach dowolnie są odwracane; zastosowaliśmy nasz rysunek do zasad heraldycznych, jak w Herbarzu Królestwa Polskiego. *Dług.; Papr.; Okol.; Nies.; Małec.; Her. Kr. Pol.; Sieb. IV. 14. 7.*

GRZEBIŃSKI. — W polu błękitnym — pod ocelami srebrnej podkowy — nad złotym półksiężycem trzy także sześciopromienne gwiazdy rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między błękitnymi. Herb polski w Prusiech w XVIII stuleciu. *Sieb. III. 2. 201.*

GRZEMBSKI, Grzębski Hrabia cz. Jastrzębiec odm. — W polu błękitnym — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski srebrny. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym jastrzęb brunatny z podkową krzyż zawierającą w łapie. Po bokach tarczy rycerze zbrojni. Herb rodziny Grzębskich, w dobrzyńskim w XVI stuleciu osiadłej — otrzymali tytuł hrabiowski austriacki w r. 1804. *Gritz.-Hild.; Bork.*

GRZYBOWSKI. — W polu błękitnym pod barkiem złotego półksiężyca — srebrny krzyż równoramienny w rogach którego po jednej gwiazdce sześciopromiennej złotej. Nad hełmem korona. Stary herb szląski. *Papr.; Nies.; Her. Kr. Pol.*

GRZYMAŁA I, Trzy wieże z muru. — W polu złotym — mur czerwony z trzema wieżami, w bramie którego rycerz zbrojny z mieczem w prawej ręce, z tarczą w lewej. Nad hełmem w koronie na pawim ogonie trzy wieże, z których boczne górą nieco od siebie. Jeden z najstarszych herbów polskich, którego pierwsze ślady na Szląsku znajdujemy na pieczęciach z r. 1276 i w zapiskach 1402 *Dług.; Kurop.; Papr.; Biel.; Okol.; Nies.; Her. Kr. Pol.; Małec.; Ulan.; Sieb. IV. 14. 7.*

GRZYMAŁA II. — W polu złotym — mur czerwony z trzema wieżami blankowanymi, w bramie otwartej którego rycerz w zbroi z mieczem w prawej ręce, tarczą z lewej strony zasłoniętą. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich białych albo naprzemian — czerwonych i złotych — trzy wieże, tylko boczne górą nieco odchylone. Odmiana w Niesieckim opisana. *Nies.; Her. Kr. Pol.; Sieb. IV. 14. 7.*

GRZYMAŁA III. — W polu złotym — mur czerwony z trzema wieżami blankowanymi i bramą otwartą (z podwojami odchylonemi lub bez), w której spuszczone od góry jest krata. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich lub pawich trzy wieże z których boczne nieco górą od siebie. Odmiana niewiadomo od jakiego czasu niektórym z Grzymalitów przysługująca. *Nies.; Her. Kr. Pol.; Sieb. IV. 14. 7.*

GRZYMAŁA IV. — W polu złotym — czerwony mur z blankami i trzema wieżami blankowanymi. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich trzy wieże jak na tarczy. *Nies.; Her. Kr. Pol.*

GRZYMAŁA V. — W polu złotem — mur czerwony blankowany z trzema wieżami takież, środkową wyższą. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne barkiem w prawo, strzałą srebrną w lewo przeszyte. *Nies.; Her. Kr. Pol.*

GRZYMAŁA VI. — — W polu złotem — czerwony mur z blankami. Nad hełmem w koronie skrzydło barkiem w prawo, lewo ukośnie strzałą przeszyte. *Sieb. IV. 14. 7.*

GUBENA. — W polu błękitnem — nad murem kamiennym o trzech basztach nad nim wystających — ręka zbrojna z mieczem pomiędzy trzema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich wąż z góry na dół naokoło złotej laski okręcony. Labry błękitne złotem podbite. Nadany Fryderykowi Szwenckiemu, synowi Fryderyka, doktorowi medycyny i chirurgii, członkowi honorowemu rady lekarskiej w Królestwie Polskiem, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, w d. 8 marca n. s. 1842 r. *Her. Kr. Pol.; Bork. przyp.*

GUCZY I, Zetynian, (Gucci). — W polu srebrnem — między dwiema pięciolistnymi różami czerwonymi — pas czerwony prawo-ukośny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między błękitnem i czerwonym. Herb rodziny florenckiej osiadłej w Krakowie w XVI stuleciu. *Paprz.; Nies.; Sieb. IV. 14. 7.; Bork.*

GUCZY II. — W polu złotem — między dwiema różami czerwonymi — pas czerwony prawo-ukośny. Herb Guccich di Dino we Florencyi różni się tem, że nadto szczyt tarczy czerwony nosi godło złotem i głoskami wypisane: LIBERTAS. *Sieb. IV. 14. 7.; Riet.*

GULDENBALK I, Holt, Holtz. — W polu czerwonym — trzy palmy rzędem. Nad hełmem korona. *Bork.; Sieb. VI. 4. 21.*

GULDENBALK II. — Na tarczy pięciodelnej w polach I i IV czerwonych — trzy palmy rzędem, w II i III błękitnych — lew złoty ukoronowany z mieczem w łapie, w V srebrnem — trzy pasy poprzeczne błękitne. Nad hełmem w koronie lew z mieczem. Herb udostojniony przez Władysława IV, dla Jana, sekretarza królewskiego 10 Marca r. 1633. *Metz. Kor. 180 f. 217. 48; Nies.*

GULDENBALK III. — Na tarczy pięciodelnej w polach I i IV błękitnych — na pagórku zielonym trzy topole, w II i III czerwonych — gryf złoty z mieczem, V pole srebrne. *Odmiana u Sieb. VI. 4. 21.*

GULDENSTERN, Gyllenstierna — W polu błękitnem — siedmiopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie dwie ręce zbrojne, wieniec laurowy siedmiu piórkami pawimi ozdobiony trzymające. Herb baronowskiej rodziny szwedzkiej z Lundholm i Vogelwyck, z której Eryk i Zygmunt, za zasługi w wierności dla króla i dotrzymanie wiary katolickiej, indygenat Polski otrzymali r. 1633. *Vol. Leg. III; 829.; Ms. o fam. prus.; Nies.*

GULDENSTERN II. — W polu błękitnem — sześciopromienna (powinna być siedmiopromienna) gwiazda złota. Nad hełmem w koronie dwie ręce zbrojne trzymające do góry wachlarz złoty siedmiu piórkami pawimi ozdobiony. Odmiana prawdopodobnie poprawniejsza od rysunku Niesieckiego. *Riet.; Sieb. VI. 4. 18.; Klingspor Sver. Wap.*

GUMOWSKI cz. Topór odm. — Na tarczy dwudzielnej w polach czerwonych — z prawej topór, z lewej tarcza srebrna obramowana złotem. Nad hełmem w koronie topór utknięty. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana z XVIII stulecia. *Hef.; Riet.; Pocz. Szl. Gal.*

GUROWSKI Hrabia cz. Wczele odm. — Na tarczy w szachownicę błękitno srebrną mniejsza tarcza srebrna z orłem pruskim czarnym w koronie z berłem i jabłkiem złotymi. Nad koroną hrabiowską murzyn, w białej szacie z koroną na głowie, szachownicę błękitno-srebrną trzymający. Tarczę podtrzymują lwy. Nadany Rafałowi, kasztelanowi kaliskiemu, przez Fryderyka Wilhelma II, króla pruskiego w r. 1787. *Kos. 1. 147.; Sieb. III. 1. 11.; Her. Kr. Pol.; Bork.*

GUSMAN, (*Gussmann*). — W polu błękitnem — złota kotwica prawo-ukośnie między dwiema złotymi koronami leżąca. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła: złote i błękitne. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Józefowi z przydomkiem z Anenthal, sekretarzowi sądu apelacyjnego w Galicyi. *Hef.*; *Riet.*; *Bork. przyp.*

GUTAG I. — W polu błękitnem — na barku podkowy srebrnej takąż gwiazdę sześciopromienną ocelami obejmującą — pomiędzy dwiema srebrnymi gwiazdami trzy pióra strusie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb rodziny niemieckiej jakoby do Inflant przybyłej, następnie osiadłej w Mazowieckiem. *Nies. przyp.*; *Bork.*

GUTAG II. — W polu czerwonym — na barku podkowy srebrnej, gwiazdę sześciopromienną złotą obejmującą — trzy pióra strusie pomiędzy dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Her. Kr. Pol.*

GUTAKOWSKI Hrabia cz. Gutag odm. — W polu błękitnem czy czerwonym — na barku podkowy srebrnej gwiazdę złotą obejmującą — trzy pióra strusie pomiędzy dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad koroną hrabiowską trzy pióra strusie. Wacław Gutakowski, koniuszy dworu rosyjskiego, zamieszczony został w poczcie hrabiów r. 1824. *Her. Kr. Pol.*

GUTETER, Frangenberg, (*Gutthäter*) cz. Grzymała odm. — W polu złotem nad murem z bramą bez podwojów — pół męża zbrojnego, na halabardzie opartego. Nad hełmem w koronie takiż mąż z halabardą. Herb rodziny ze Szląska, w Niemczech w r. 1508 nobilitowanej przez Maksymiliana, cesarza świętego państwa rzymskiego, w XVI stuleciu w Krakowie osiadłej, z której Fryderyk, Jerzy, Stanisław i Jan do indygenatu z przydomkiem Dobrodziejski listami króla Zygmunta Augusta w r. 1580 przypuśczeni zostali. *Nies.*; *Metr. Kor. 133 f. 181*; *Piek.*

GUTETER II. — W polu czarnem na trzech złotych pagórkach — mur z trzema blankami, nad którym pół męża w złotej szacie halabardę na plecach opartą trzymającego. Nad hełmem w koronie pół męża jak na tarczy. Labry czarne podbite złotem. Odmiana z herbarza Szląskiego *Sieb. VI 8. 1. 29.*

GUTRY, Guttry. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV srebrnych — lew wspięty czerwony, w II i III błękitnych — snop złoty. Nad hełmem w koronie pół lwa snop trzymającego. Jerzy Guttry ze Szkocyi, major wojsk koronnych, za waleczność indygenat otrzymał w Polsce r. 1673. *Vol. Leg. V. 130.*; *Sieb. III. 2. tekst i tabl. 202. Bork.*

GUZKOWSKI cz. Lubicz odm. — W polu czerwonym między ocelami podkowy srebrnej, takimże krzyżem obarczonej — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie pod gwiazdą złotą ręka zbrojna z mieczem. Nadany Mateuszowi i Jakubowi Guzkowskim w d. 9 Kwietnia r. 1776, *Metr. Lit. 220 f. 57.*; *Malach.*; *Bork.*

GWAGNIN, (*Guagnini*). — Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — orzeł dwugłowy czarny ukoronowany, w dolnem prawo-ukośnie ściętym w górnem srebrnym — jeź naturalny, w dolnem czerwonym — orzeł biały z literami **SA** związanymi na piersiach. Nad hełmem w koronie pół gryfa z mieczem w prawo, pół satyra z pałą w lewo. Herb nadany wraz z indygenatem Aleksandrowi Gwagninowi, weroneńczykowi, hrabiemu rzymskiemu, historykowi, adoptowanemu według domysłu Niesieckiego przez Chodkiewiczów, (czego Gryf świadkiem) za Zygmunta Augusta, króla polskiego, r. 1571. *Metr. Kor. 109. f. 626.*; *Nies.*; *Piek.*; *Hef.*; *Riet.*

GWIAZDOWSKI cz. Leliwa odm. — Na tarczy obramowanej złotem w polu błękitnem — nad grogami złotego półksiężyca takąż gwiazda. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami naga panna stojąca, chustę błękitną powiewną trzymająca. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny polskiego pochodzenia z brześciańskiego, w XVII stuleciu w Prusiech osiadłej i zniemczalej; — przybrali nazwisko Stern-Gwiazdowski. *Sieb. III. 2. tekst i tabl. 203.*

GWIAZDOWSKI. — Na tarczy ściętej w polu górnem czerwonym — trzy belty srebrne w gwiazdę, w dolnem błękitnem — między rogami złotego półksiężyca — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami — kobieta naga stojąca, powiewną chustę błękitną trzymająca. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. III. 2. 203.*

GWIAZDY. — W polu błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy złote: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie cztery pióra strusie. Niesiecki wspomina o tym herbie i o tem, że u jednego Kojalowicza znalazł go, bez wzmianki komu służył. *Kojal.: Nies.*

GWIAZDZICZ. — Na tarczy ściętej — na barku półksiężyca złotego dzielącego tarczę wszerz na dwoje w polu górnem błękitnem — krzyż kawalerski złoty, w polu dolnem srebrnem — gwiazda sześciopromienna złota. Nad hełmem w koronie nad trzema piórami strusimi — sześciopromienna gwiazda złota. Nadany Antoniemu Brykczyńskiemu za zasługi dla kraju i wierność monarsze, przez Stanisława Augusta, króla polskiego 24 Grudnia r. 1791. *Kancel. Ks. 100 f. 170; Sygillaty Ks. 37 f. 133; Her. Kr. Pol.*

HABERMAN (Habermann). — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV błękitnych — trzy snopy złote: dwa i jeden, w II i III zaś srebrnych — trzy pióra strusie błękitne. Nad hełmem w koronie pół meża w zbroi, z szyszakiem zdobnym pięciu piórami strusimi: dwoma białymi między błękitnymi, w prawej ręce trzy także pióra błękitne, lewą na biodrze opartą trzymającego. Herb z przydomkiem von Habersfeld nadany przez Stany galicyjskie roku 1789—1802 Józefowi Habermann (Owsianemu), radcy ziemskiemu. *Pocz. Szl. Gal.; Hef.; Bork.*

HABICH. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnem — pół koła srebrnego, w lewym czerwonym — pół czarnego orla. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb rodziny osiadłej na Litwie, z której Jan Habich w roku 1778 został komornikiem ziemskim starodubowskim. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HADZIEWICZ Baron cz. Wieniawa odm. — W polu złotem — głowa żubrza czarna z kółkiem złotem przez nozdrza przewleczonem. Nad koroną baronowską z hełmem ukoronowanym pół lwa złotego z mieczem w prawej łapie. Labry czerwone złotem podbite. Herb rodziny pochodzenia greckiego, w r. 1654 nobilitowanej w Polsce, z której Maciej, wojski pilzneński, otrzymał tytuł baronowski austriacki 29 Lipca r. 1778 (według Poczty szlachty galic. r. 1780). Legitymowany w Królestwie Polskiem Stanisław Nikodem Franciszek Maciej, syn Michała. *Pocz. Szl. Gal.; Spis Szl. Kr. Pol.; Caarm.; Bork.*

HAGEN. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — srebrne nożyce do strzyżenia owiec, końcami do góry, w lewym srebrnem — trzy zielone pasy poprzeczne równoległe. Nad hełmem w koronie na dwu skrzydłach białych po trzy pasy zielone poprzeczne. Labry z prawej strony zielone, z lewej czerwone — podbite srebrem. Herb rodziny niemieckiej, z której Joachim Hagen Meister, kapitan wojsk rosyjskich, uchwałą Sejmu z r. 1768 do używania przywilejów szlachectwa polskiego przypuszczony został. W Prusiech gałąź tej rodziny do godności hrabiowskiej wyniesiona r. 1804. *Vol. Leg. VII 300.; Her. Kr. Pol.; Sieb. III. 1. 11; Bork.*

Podajemy pierwotny herb Hagenów według Siebmahera. *III. 1. 11. patrz też Sieb. VI. 8. III. 88.*

HAGENDORN, (Hagenthorn). — W polu czerwonym ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: żółte, czerwone i błękitne. Labry z prawej czerwone z lewej błękitne — podbite złotem. Nadany wraz z indygenatem Eliaszowi Hagendorn z Saksonii, czy ze Szwecji przybytemu, podpułkownikowi gwardii królewskiej przez Jana Kazimierza, króla polskiego, dnia 9 Kwietnia r. 1662. *Vol. Leg. IV. 870; Metr. Kor. Ks. 203 f. 94. Klingspor Sver. Vap.*

HAGENAU. — Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — pół czarnego wilka, w dolnem błękitnem — gwiazda sześciopromienna srebrna. Nad hełmem w koronie pół czarnego wilka. Labry czarne — z prawej podbite złotem, z lewej srebrem. Herb potwierdzony Janowi Hagenau z Morawii, prokonsulowi heilsberskiemu, oraz synom jego Szymonowi, Janowi, Urbanowi, Krzysztofowi i Mikołajowi z nadaniem indygenatu, przez Stefana, króla polskiego, pod Połockiem 24 Sierpnia 1579. *Piek.; Metr. Kor. 119 f. 187.*

HAKI cz. Olszewski. — W polu czerwonym — dwa haki prostopadłe, złożone belką prawokośną, w środku lewo ukośnie przekrzyżowaną. Herb Olszewskich czy Olzewskich w Stonimskim w XVII stuleciu; spostrzeżony również na pieczęci niewiadomego szlachcica litewskiego z r. 1569 ze zbioru Wacława Rulikowskiego. *Nies.; Kojak.; Piek. 246 N. 32.*

HALLER. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV złotych — po trzy zielone listki koni-czyny: dwa i jeden, w II i III czerwonych — krokiew złota (*chevron*). Labry z prawej strony zielone z lewej czerwone — podbite srebrem. Nadany z przydomkiem von Hallenburg Marcinowi Aloizemu Hallerowi, właścicielowi dóbr Polanka pod Lwowem, przez Franciszka II, cesarza świętego państwa rzymskiego, w Wiedniu 3 Sierpnia r. 1793. *Pocz. Szl. Gal.; Hef.; Bork*

HANKIEWICZ. — W polu błękitnym — skrzydło srebrne, do góry przeszyte złotą strzałą, takimże jalcem przekrzyżowaną. Nadany wraz ze szlachectwem Stefanowi Kazimierzowi Hankiewiczowi, sekretarzowi królewskiemu i pisarzowi dekretów, przez Jana Kazimierza, króla polskiego, 12 Kwietnia r. 1673. *Metr. Kor. Ks. 201 f. 125 i Ks. 209 f. 695*

HARASIEWICZ Baron. — W polu czerwonym — ośmiopromienna gwiazda srebrna. Nad tarczą baronowską korona o siedmiu pałkach. Herb nadany wraz z przydomkiem von Neustern i tytułem barona — Michałowi, jeneralnemu wikaremu grecko-katolickiej archidiecezyi lwowskiej, przez Franciszka I, cesarza austriackiego r. 1811. *Pocz. Szl. Gal.; Hef.; Riet.; Bork.*

HARASOWSKI I. — Na tarczy dwudzielnej — pole prawe srebrne, w lewym ściętem — czerwonym od góry, błękitnym u dołu — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie — kółko złote pięciu pawimi piórami obarczone. Labry z prawej strony czerwone, z lewej błękitne — podbite srebrem. Herb rodziny morawsko-szląskiej, osiadłej w lwowskim w XVII stuleciu. *Akta Bern. lwow.; Sieb. III. 2. 209—IV. 11. 13.—VI. 8. III; Bork.*

Podajemy drugą odmianę Harasowskiego podług Siebmachera.

HARASYMOWICZ cz. Szeliga odm. — W polu barwy niewiadomej — w środku półksiężycą krzyż podwójny. Herb Zygmunta Harasimowicza z r. 1597. *Ze zbioru Wacława Rulikowskiego. Piek. 240 N. 36.*

HATTEN. — W polu błękitnym — nad złotym rogiem myśliwskim wylotem w lewo — trzy złote sześciopromienne gwiazdy rzędem. Nad hełmem korona. Herb rodziny warmińskiej, Hatten-Cha-teńskich, pochodzącej z nad Renu, z której Andrzej Stanisław, był biskupem warmińskim w naszym stuleciu. *Żychl. XV str. 209.; Sieb. III. . 208; WP. Dziadulewicz.*

HAUBICKI cz. Jastrząb cz. Gołąbek. — W polu błękitnym — czarny jastrząb unoszący gołębia dzikiego w szponach. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Herb pruski rodziny Piacheckich i Petów. *Ms. Żatusk. o fam. prus.; Nies.; Ledeb.; Sieb. VI. 4. 19; Her. Kr. Pol.*

HAUGWICZ, (Haugwitz). — W polu czerwonym głowa barania srebrna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Według Niesieckiego i Ms. o fam. prus. herbu tego używali Pawłowscy. Początek herbu niewiadomy; może być ten sam co herbu Romany, w którym głowa barania była zwrócona wprost, tak jak w jednej z podanych odmian herbu Haugwicz, do dziś dnia używanych w Niemczech i Austrii. Haugwiczowie, stara i można rodzina, pochodzą ze szczepu lużyckiego. Noszą tytuł baronów czeskich od r. 1723, hrabiów czeskich od 1733, św. państwa rzymskiego 1779, pruskich 1780 i 1786. *Mat. II. 306; Nies. VII. 263; Bibl. warsz. Sierp. 1856 str. 371; Sieb. VI. I. 8. 30; Bork.*

Podajemy według Siebmachera herb pierwotny Haugwiczów i kilka odmian późniejszych.

HAUKE Hrabia cz. Bosak odm. — Na tarczy ściętej w polu górnym błękitnym i dolnym złotym — lew naprzemian w połowie górnej złoty, w dolnej błękitny, z bosakiem w połowie złotym a w połowie błękitnym w łapach. Nad koroną hrabiowską pół złotego lwa z takimże bosakiem w łapach. Maurycy, jenerał, minister wojny i wojewoda Królestwa Polskiego, otrzymał tytuł hrabiowski polski w r. 1829, brat jego Józef w r. 1830; który to tytuł przyznany został na Królestwo Polskie potomkom jenerała w r. 1840. *Her. Kr. Pol.; Kos. I. 177.; Bork.*

HAUSZYLD, (*Hauschildt*) cz. Pogoń odm. — W polu złotem — na koniu siwym z czaprakiem błękitnym — zbrojny jeździec z pióropuszem na szyszaku, z mieczem w prawej ręce a tarczą w lewej. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Herb Antoniego Ignacego Hauschildt'a, dziedzica dóbr Kozłów Biskupi z przyległościami, wylegitymowanego w Warszawie 18 Lutego r. 1840. *Z oryginalnego dyplomu — własność WP. Bisiera.*

HAUTERIVE VALENTIN D'. — W polu czerwonym — pas prawo-ukośny złoty. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb rodziny w XVIII stuleciu osiadłej w Lagenhoff w Wielkim Księstwie Poznańskim. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HAWRANOWSKI cz. Grzymała odm. — W polu złotem — mur o trzech wieżach z bramą o skrzydłach błękitnych na roście otwartych. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Herb rodziny w XVII stuleciu na Szląsku osiadłej, według Ledebura polskiego pochodzenia. *Ledeb.; Sieb. VI. 8. III. 10.*

HAWRAT. — W polu niewiadomej barwy — trzy pagórki rzędem, z drzewem iglastym każdy. Nad hełmem w koronie trzy drzewa iglaste: środkowe prostopadłe, dwa boczne na krzyż ukośnie złożone. Herb rodziny Hawratyńskich albo Hauratyńskich albo Awratyńskich albo Auratycz na Podolu w XVII stuleciu, *Bork.; Autograf z podpisem z r. 1634 w Księgozb. Ordyn. Hr. Krasińskich w Warszawie odszukał WP. Dziadulewicz.*

HAZA I cz. Zając, Kuniglis. — W polu zielonym — zając w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb Zajaków na Szląsku, Hasów w Poznańskim, Kuniglisów na Litwie. *Okol.; Biel.; Kojat.; Nies. IV, V i IX.*

HAZA II. — W polu błękitnym — wspięty zając złoty. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb rodziny szląskiej Hazów—Radliczów. *Sieb. III. 2. 208.*

HAZA III. — W polu błękitnym wspięty zając złoty. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa błękitne między złotymi. Odmiana herbu Hazów—Radliczów. *Sieb. VI. 8. III. 52*

HAZELKWIST, (*Hasselquist*). — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV czerwonych — róg jeleni złoty i bawoli czarny rzędem; w polach II i III błękitnych — trzy prawo ukośne pasy, średni między czterema gwiazdami złotymi naprzeciw siebie po dwie ułożonemi. Nad hełmem w koronie róg jeleni i bawoli. Labry z prawej czerwone z lewej błękitne—podbite srebrem. Nadany Karolowi Fryderykowi de Hasselquist, doktorowi medycyny i byłemu konsyliarzowi Stanisława Augusta, króla polskiego, przez Franciszka I, cesarza austriackiego, w r. 1807 według Herbarza Królestwa Polskiego, w roku 1811 według Hefnera. *Her. Kr. Pol.; Hef.; Bork.*

HEJDEBRAND, (*Heydebrand*) cz. Lew. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem srebrnym — prawo-ukośny pas czerwony pomiędzy dwiema czerwonymi pięciolistnymi różami, w lewym błękitnym — lew złoty. Nad hełmem w zawoju pomiędzy dwoma skrzydłami czarnymi nad i między dwiema różami czerwonymi — pół lwa złotego. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Herb rodziny szląskiej w kaliskim w XVIII stuleciu osiadłej. *Korytkowski: Prał. gniez. I. 1617; Dorst 120; Sieb. III. 2. 217.; Bork.*

HEJDEK, (*Heudegg*). — W polu czerwonym — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie głowa orla z paskiem srebrnym na szyi, podkowę za bark w dziobie trzymająca. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pruskiej baronów Heudegg. *Sieb. VI. 4. 20; Bork.*

HEJDEL I, (*Heydel*). — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnym — nad półksiężycem złotym — krzyż kawalerski złoty, w lewym czerwonym — miecz ostrzem do góry z półksiężycem złotym rogami do rękojeści zwróconym. W szczycie tarczy, na mniejszej kwadratowej tarczy w polu srebrnym gołąb naturalny. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Herb pierwotny rodziny turyngskiej Heydelów, baronów polskich r. 1772 osiadłych w Galicyi po zaborze austriackim. *Hef.; Bork.*

HEJDEL II Baron. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem błękitnem—nad półksiężycem srebrnym — krzyż kawalerski złoty, w lewym czerwonym — miecz ostrzem do góry. Nad koroną baronowską o siedmiu palkach i hełmem w koronie, na trzech piórach pawich — orzeł biały. Labry z prawej strony błękitne z lewej czerwone podbite srebrem. Odmiana herbu nadana Janowi Rudolfowi Hejdelowi przy udzieleniu godności baronowskiej w Austrii, przez cesarza Franciszka I, r. 1832. Daty nadania różnią się: w Borkowskim r. 1826, w Hefnerze r. 1838 *Pocz. Szl. Gal.; Hef.; Bork.*

HEJDENPOL-WRZOSPOLSKI cz. Gryf odm. — W polu błękitnem — gryf srebrny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz ze szlachectwem przez Jana Kazimierza, króla polskiego 13 Kwietnia r. 1673 Ahaswerusowi Hejdenpol-Wrzospolskiemu, przyjętemu do herbu Gryf przez rodzinę Komornickich *Metr. Kor. 209 f. 699; Bork.*

HEJDENSZTEIN, (Heydenstein). — Na tarczy dwudzielnej czarnej w polu prawem — dwie ostre piramidy srebrne rzędem, w lewym — skrzydło srebrne. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czerwone między białymi. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana herbu rodziny niemieckiej z której Reinhold i Konrad w r. 1585 indygenat polski otrzymali. Od majątku Solęcina przybierali nazwisko Soleckich. Rysunek daliśmy według nadania; opis łaciński w Niesieckim jest inny a rysunek inny. *Nies.; Bork.*

HEJ KING, (Heyking, Heuking, Höcking, Hucking). — W polu błękitnem — nad trzema piramidami srebrnymi — lew bieżący złoty. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami z prawej w połowie naprzemian błękitnymi i czerwonymi — lew złoty wspięty. Labry błękitne podbite złotem z lewej srebrem. Herb rodziny niemieckiej z zakonem w XVII stuleciu przybyły z nad Renu. Baronowie potwierdzeni w Rosyi w latach 1833, 1834 i 1862. *Balt. Wap.; Sieb. III. 11. 37; Kos. I. 225; Bork.*

HEJMER, (Heymer). — W polu srebrnem — z serca czerwonego — trzy lilie błękitne kwitnące na zielonych gałązkach. Nad hełmem w koronie dwa rogi czarne. Nadany wraz z dziedzicznym szlachectwem Wilhelmowi Janowi Heymer, synowi Jerzego, poborcy kasy obwodu maryampolskiego, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, w dniu 24 Stycznia r. 1843. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HEKEL, (Hekkel). — W polu czarnem — trzy pasy poprzeczne równoległe złote. Nad hełmem pięć piór strusich. Nadany wraz z nobilitacją Jerzemu Henrykowi Hekel, kapitanowi gwardyi pieszej koronnej, przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 28 czerwca r. 1791 *Kanc. ks. 100 f. 136; Sigillaty 37 f. 124.*

HEKIER, (Hecker). — W polu błękitnem — na pagórku zielonym bocian z gałązką dębową o trzech żółdziejach w dziobie. Nad hełmem w koronie także bocian. Labry błękitne podbite srebrem. Nadany wraz ze szlachectwem Janowi Heckierowi, rajcy gdańskiemu, przez Jana Kazimierza, króla polskiego, 25 Lutego r. 1660. *Metr. Kor. Ks. 201 f. 348; Sigil. ks. 2 f. 40 i 3 f. 28.*

HELENIEC. — W polu błękitnem — pod złotą sześciopromienną gwiazdą na murze niskim czerwonym sowa szara. Nad hełmem w koronie między dwiema gałązkami złotymi wawrzynu — dwie palmowe gałązki ukośnie skrzyżowane. Herb wraz z dziedzicznym szlachectwem Antoniemu Woelke, synowi Antoniego, profesorowi aleksandrowskiego uniwersytetu, później profesorowi wykładów dodatkowych pedagogicznych w Warszawie, za trzydziestoletnią gorliwą służbę i prace literackie, nadany przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, w d. 2 Kwietnia n. s. 1844 r. *Hcr. Kr. Pol.; Bork.*

HELDEN GĄSIOROWSKI. — Na tarczy ściętej w polu górnem srebrnem — bieżący pies czarny ze srebrną obróżą na szyi, w dolnym czerwonym — podkowa srebrna barkiem do góry. Nad hełmem w koronie pół psa takiego jak na tarczy. Herb starej rodziny pruskiej polskiego pochodzenia. *Sieb. III. 2. 212.*

HELM I cz. Chelm. W polu czerwonym — hełm z rogami i ogonem bydlęcym z tyłu. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Bardzo stary herb polski; przysługiwał Starzyńskim w krakowskim według Długosza; Segniczom według Kuropatnickiego, Strzyńskim według Krzyżanowskiego; na Litwie używali go Adamowiczowie *Dług.; Papr.; Okol.; Nies.; Krzyż.; Kur.; Matec.; Herb. witeb. wyd. przez prof. Piekościńskiego.; Bork.*

HELM II. — W polu czerwonym — helm srebrny z rogami i dwoma listkami na wierzchu. Odmiana powyższego podług opisu Niesieckiego i rysunku starych herbarzy Okolskiego, Ambrożka, Swacha, Jagodzińskiego.

HELT, Starza, (Held). — W polu czarnym na pasie srebrnym lewo-ukośnym — strzała czerwona w lewo. Nad hełmem w koronie pół psa czarnego bez łap przednich z pasem srebrnym lewo-ukośnym i strzałą jak na tarczy. Herb rodziny niemieckiej Held von Hagelshayn w XVI wieku w Polsce osiadłej. *Paprz.; Okol., Nies.; Bork.; Sieb. III. 2. 212.*

HENING I. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem ściętem — od góry czerwonym — pancerz stalowy w lewo, u dołu złotem — trzy gwoździe główkami w prawo, końcami złączone, w lewym błękitnym — trzy rzeki srebrne równoległe. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami w połowie naprzemian złotymi i błękitnymi pancerz stalowy w lewo. Herb ten wraz z dziedzicznym szlachectwem nadany Hieronimowi Michaelisowi, synowi Fryderyka, radcy kolegialnemu, starszemu ordynatorowi szpitala wojennego, przez: Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 31 Sierpnia n. s. 1847 r. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

W dyplomie oryginalnym wydanym r. 1814 przez deputację wołyńską Karolowi i Michałowi Michaelisom, zamieszkałym w Łemkowie, zamiast rzek są krokwie dotykające boków tarczy i barwy inne. Herb ten jest połączeniem herbu holenderskiej rodziny Henning i herbu włosko-szwajcarskiej rodziny Micheli. *Odmianę tę podajemy według dyplomu.*

HENING III. — W polu błękitnym — na pieńku naturalnym prawo-ukośnym z gałązką o trzech zielonych listkach i sękiem u dołu — kogut srebrny. Nad hełmem w koronie także kogut. Herb rodziny niemieckiej, przybyłej z Zakonem do prowincji nadbałtyckich w końcu XV stulecia lub na początku XVI. Salomon Henning przez Zygmunta Augusta, króla 10 Maja r. 1566 do przywileju szlachectwa przypuszczony; Franciszek Ernest indygenowany w Polsce r. 1682, był agentem Stanisława Augusta w Gdańsku 1790. *Cons 218; Bork.; Sieb. III. 2. tekst i tabl. 214; Sieb. III. 11, 109.*

HEPPEN. — Na tarczy pięciodelnej w polach I i IV złotych — pół orla czarnego, w II i III czerwonych — lew złoty wspięty w koronie (orzeł i lew od siebie odwrócone); w polu V błękitnym — nad trzema pagórkami złotymi — srebrny sierp. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami — pół męża w czapce frygijskiej błękitnej, w tej barwy ubranego, z sierpem w prawej wzniesionym, z lewą na biodrze opartą. Labry z prawej czarne, z lewej czerwone — podbite złotem. Herb rodziny Heppen, z której Adam, porucznik w królewiczowskim pułku wojsk polskich, przez uchwałę sejmową z r. 1768 do używania przywileju szlachectwa polskiego przypuszczony został; — otrzymał również potwierdzenie szlachectwa świętego państwa rzymskiego 15 Kwietnia r. 1776. *Vol. Leg. VII. 799; Her. Kr. Pol.; Sieb. III. 2. 214; Bork.*

HERBURT I, Herbort, Herbolth, Fulsztyn, (Füllstein). — W polu czerwonym — jabłko zielone od góry dwoma mieczami z boków ukośnie, od dołu trzecim prosto przebite. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb stary morawskiej rodziny Herburtów na Fulsztynie, w końcu XIV lub początku XV stulecia w Polsce osiadłej. *Biel.; Paprz.; Kojat.; Okol.; Nies.; Sieb. IV. 14. 8; Ulan.*

HERBURT II. — W polu czerwonym — zielone jabłko od góry z boków dwoma mieczami ukośnie, od dołu jednym mieczem prosto przebite. Nad hełmem w koronie ogon pawia. Odmiana powyższego na Szląsku. *Sieb. IV. 11. 11.*

HERBURT III. — W polu czerwonym — jabłko złote od góry z boków dwoma mieczami ukośnie, od dołu jednym prosto przebite. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między czerwonymi. Inna odmiana na Szląsku. *Sieb. IV. 11. 11.; Her. Kr. Pol.*

HERBURT IV. — W polu czerwonym — jabłko złote od góry z boków dwoma mieczami ukośnie, od dołu jednym prosto przebite. Nad hełmem w koronie sześć piór strusich: trzy czerwone i trzy białe naprzemian. Odmiana Szląska. *Sieb. VI. 11. 11.*

HERBURT V cz. Pawęża. — W polu czerwonym — jabłko zielone lub złote od góry z boków dwoma mieczami ukośnie, od dołu jednym mieczem przebite, którego koniec tworzy krzyż nad jabłkiem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Pawężom i Modzelewskim. *Okol.; Nies. VII.; Her. Kr. Pol.*

HERENSZWAND, (Herrenschwand). — W polu błękitnym — łabędź srebrny z koroną złotą na głowie. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi rogami — łabędź ukoronowany. Tarczę trzymają psy w obrożach, głową w tył odwrócone. Herb rodziny szwajcarskiej, z której Jan Fryderyk Herrenschwand de Grend otrzymał indygenat od Stanisława Augusta, króla polskiego, w dniu 2 Lipca r. 1768. *Vol. Leg. VII 800.; Kancl. Ks. 41 f. 51; Sigil. ks. 32 f. 32.; Riet.; Zapiski WP. Jackowskiego.*

HERMAN. — W polu czerwonym czy czarnym — lew złoty wspięty z chorągiewką srebrną czy złotą w przednich łapach. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami ręka zbrojna w lewo. Herb rodziny szląskiej Herman z przydomkiem Kattern. *Chrański; Zedl.; Mat; Bork.*

HERNER, (Hoerner). — W polu błękitnym — pod dwoma poprzecznymi złotymi pasami — róg myśliwski czerwony w złoto oprawny na spodnim pasie sznurem czerwonym zawieszony. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła: prawe błękitne, lewe czerwone. Labry błękitne podbite czerwonym. Herb rodziny niemieckiej w XVI stuleciu przybyłej do Kurlandii; z niej Tomasz Hoerner otrzymał indygenat polski w Grodnie 10 Lipca r. 1568 od Stefana, króla polskiego. *Sieb. III. 11. 110.; Balt. Wap.*

HERTYK, (Hertig) cz. Grzymała odm. — W polu złotym — mur czerwony o trzech wieżach z blankami, z bramą, w otworze której mąż zbrojny z mieczem w prawej, z tarczą w lewej ręce. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb rodziny Hertyków w dawnym województwie wileńskim osiadłej, z której Krzysztof Hertyk, kapitan wojsk polskich, w r. 1792 dobra Pacyniany w słonimskim bratu swemu Adamowi Reinholdowi na własność ustąpił. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HIBRYDA I cz. Rokosz, Rokus, (Rockusch) — W polu barwy niewiadomej — pół konia z rybem ogonem. Nad hełmem w koronie także samo pół konia. Stary herb rodziny pomorskiej czy zachodnio pruskiej Rokusów z Seefeldu. Być może ta sama rodzina co Rockuschów, według Siebmachera konia czy osła w biegu używająca. Jest rodzina Rokoszowskich herbu Glaubicz, jest także rodzina Rone do rodu Rockuschów albo Kukusch na Seefeldzie należąca, dwóch bobrów tyłem do siebie używająca. *Paprz.; Okol.; Ms. o fam. prus.; Nies.; Sieb. VI. 4, tekst str. 71 i 84 i tabl. 52 i 62.*

HIBRYDA II i III. — W polu błękitnym lub czerwonym — pół konia srebrnego z rybem ogonem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana powyższego. *Sieb. VI. 4. 52.*

HIGERSBERGER. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawym czerwonym — lew srebrny wspięty, w lewym błękitnym — dwa pasy prawo-ukośne czerwone równoległe. Nad hełmem w koronie z dwoma skrzydłami czarnymi po bokach, pół lwa trzymającego oskard w prawej łapie. Herb rodziny Higersberger, z której Andrzej, chorąży wojsk koronnych w r. 1763 wieś Ozochówkę w bractawskim sprzedał. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HILBURG. — Na tarczy czterodzielnej w polu I złotym — orzeł czarny, w II i III błękitnych — lew srebrny wspięty, lewą przednią łapą o górę oparty; w IV błękitnym — na zielonej murawie, na górze z czerwonym otworem sztolni, węższym u góry, szerszym u dołu — dziewięć chorągiewek rzędem. Nad hełmem w koronie orzeł czarny. Labry z prawej czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Nadany z przydomkiem von Ehrenfels Franciszkowi Hilburgowi, urzędnikowi żup solnych wielickich, r. 1793 czy 1794. *Hefn; Bork.*

HILCHEN, Chilchen cz. Jelita odm. — W polu czerwonym — trzy kopie złote w gwiazdę, środkowa prosto żelźcem na dół — boczne na krzyż ukośnie żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie ogon pawia. Herb nadany Tomaszowi Hilchenowi, starszemu wielkiej Gildy w Inflantach, adoptowanemu przez kanclerza Zamoyskiego, 2 Stycznia r. 1591. *Nies.; Sieb. III. 11. tekst. 321, tabl. 110; Bork.*

HILZEN I, Hylzen, Ilzen, (*Hülßen*). — W polu srebrnym — na pasie czerwonym prawo-ukośnym — trzy srebrne ukośne kwadraciki. Nad hełmem między rogami bawolemi na czerwonym pasie prawo-ukośnym trzy kwadraciki srebrne. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny westfalskiej Eckel z przydomkiem Hülßen, w Inflantach w XIV wieku osiadłej. Mylnie Hr. Borkowski mianuje ich hrabiami w swym spisie szlachty. Nie należy Ecklów nazwanych Hülßenami mieszać z panami v. Hülßen, noszącymi w polu złotym trzy listki: dwa jeden. *Nies.; Sieb. III. 11. 90.*

W monografiach Stan. Hr. Kossakowskiego znajdujemy rysunek herbu Hilzenów niezgodny z opisem który podaje Niesiecki w tomie IV: w polu białym trzy listki laurowe na pasie czerwonym, gdy rysunek w Monogr. Hr. Kos. wyobraża nie laurowe ale inne liście; zresztą herbarze prowincyj nadbałtyckich podają zgodnie kwadraty ukośne a nie liście.

HIPOCENTAUR, Kitaurus, (*Hippocentaurus*). — W polu srebrnym — centaur w lewo z łuku mierzący do ogona podniesionego i kształt węża mającego. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Stary herb najwięcej na Litwie używany. *Paprz.; Okol.; Kojat.; Nies.; Sieb. IV. 14. 8.*

Podajemy trzy odmiany według Siebmachera.

HIŻ cz. Jeż odm. — W polu czerwonym — jeż czarny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz z nobilitacją Franciszkowi Hiżowi, podpułkownikowi gwardyi pieszej koronnej, Piotrowi, kapitanowi artyleryi saskiej, Wilhelmowi, kapitanowi gwardyi pieszej koronnej, Janowi, pułkownikowi gwardyi pieszej koronnej i Józefowi, kanonikowi przemyskiemu, braciom, przez Stanisława Augusta, króla polskiego. 16 Grudnia roku 1764. *Kaucl. Ks. 42 a f. 264; Sigil. ks. 30 f. 6; Wiel.; Nies. przyp.; Bork.*

HLEBOWICZ, Chlebowicz, Glebowicz. — W polu barwy niewiadomej — znak . Nad hełmem korona. Początek herbu niewiadomy. *Z autogr. r. 1545 w zbiorze WP Bisiera*

HŁASKO cz. Klamry odm. — W polu barwy niewiadomej — dwa haki ukośnie skrzyżowane z końcami u góry na zewnątrz, u dołu do siebie; górnymi ramionami lilię, dolnymi trzy wręby stopniowo ku dołowi większe obejmujące. Nad tarczą korona. Początek herbu niewiadomy. *Z autografu r. 1799 u WP. Bisiera.*

HŁUSZANIN cz. Radwan odm. — W polu czerwonym — złota chorągiew kościelna o trzech polach z frędzlami krzyżem złotym obarczona. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich obrączka złota kopią w poprzek nawleczona. Odmiana używana na Litwie przez Hłuszaninów w XVI stuleciu. *Kojat.; Nies.*

HODYC, (*Hoditz*), Hodicki cz. Rogala odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawym srebrnym — róg bawoli czerwony, w lewym czerwonym — róg bawoli srebrny. Nad hełmem w koronie dwa rogi: czerwony i srebrny. Herb starej rodziny morawskiej, zdawna na Szląsku osiadłej, baronów i hrabiów czeskich od XVII wieku. *Sieb. VI. 8. I. 33 i VI. 11. 14.; Bork.*

HOFMAN, (*Hoffmann*). — W polu barwy niewiadomej na kotwicy uchem do góry — krzyż ukośny (czyli dwa pasy ukośnie skrzyżowane). Nad hełmem w koronie sześciopromienna gwiazda. Nadany wraz ze szlachectwem Józefowi, podpułkownikowi gwardyi konnej koronnej, Ignacemu, majorowi w regimencie generała Goltza i Janowi, porucznikowi w gwardyi konnej koronnej, braciom Hoffmannom, przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 29 Stycznia r. 1781. *Vol. Leg. VII. 801; Kanc. Ks. 106 f. 7. Zapiski WP. Jackowskiego.*

HOLCZYNOWSKI, Holzanowski, Holznowski cz. Kópacz odm. — W polu czerwonym — czarne skrzydło na złotej stopie orlej. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote, czarne i czerwone. Herb rodziny polskiego pochodzenia z Holczanowa na Szląsku. *Hefn; Bork.*

HOLFELD. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV srebrnych, II i III czerwonych — orzeł dwugłowy naprzemian czerwony i srebrny według czterech pól. Nad hełmem w koronie

trzy pióra strusie: czerwone między białymi. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany z przydomkiem de Adlersberg Józefowi Holfeld, galicyjskiemu tabularnemu wice-registratorowi, przez Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego r. 1787. *Pocz. Szl. gal.; Hefn.; Bork.*

HOLNICKI. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem—pod sześciopromienną gwiazdą złotą — miecz poprzecznie ostrzem w lewo, w dolnem czerwonym — srebrny wół w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Stanisławowi, dziedzicowi dóbr Kaleni w gubernii warszawskiej i Aloizemu, referentowi sekcji prawnej w komisji rządowej przychodów i skarbu, braciom rodzonym Schultzom, synom Justusa, a wnukom Gaspra Schultza który uchwałą sejmu r. 1775 do używania przywilejów szlacheckich był przypuszczony i w owym czasie dyplomu nie wyjednał—za panowania Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, 14 Stycznia n. s. 1840 r. i 24 maja n. s. 1842 r. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

HOLSZAŃSKI Książę cz. Hipocentaur odm.—Na tarczy czterodzielnej w polu I srebrnem — hipocentaur naturalny w lewo z łuku mierzący do ogona w kształcie węża wzniesionego; (*Hipocentaur*); w II czerwonym — jeździec zbrojny na siwym koniu z mieczem w prawej. tarczą z lewej zasłonięty (*Pogoń*); w III srebrnem — trzy trąby w złoto oprawne: dwie i jedna, w gwiazdę (*Trąby*); w IV błękitnem — nad półksiężcem złotym takąż sześciopromienna gwiazda (*Leliwa*). Nad hełmem mitra książęca. *Krzyż.*

HOLTEJ, (*Holtei, Holtey*). W polu złotem—trzy czerwone kleszcze (*morailles, pferdebrem-sen*) od środka ząbkowane: dwoje i jedno. Nad hełmem w koronie na dwóch skrzydłach złotych i między niemi w środku—kleszcze jak na tarczy. Labry czerwone podbite złotem. Herb starej rodziny westfalskiej, z której Hugo przyszedł do Inflant w XVI stuleciu; Jan, kapitan, Wilhelm, porucznik regimentu królowej w r. 1685, indygenat polski otrzymali. Uznani za baronów w Rosyi, r. 1834—1862. *Vol. Leg. V. 730; Sieb. III. 2. tekst 176, tabl. 224, — III. 11. tekst 153, tabl. 38.; Balt. Wap.; Bork.*

HOLOBOK, Ołobok. — W polu czerwonym — pół srebrnego łososa. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami—takież pół łososa jak na tarczy. Jeden z bardzo dawnych herbów polskich. *Krom.; Papr.; Okol.; Nies.*

HOŁOWIŃSKI, cz. Kostrowiec odm.—W polu barwy niewiadomej (prawdopodobnie czerwonej)—na dwóch pagórkach zielonych—miecz otluczony czyli też krzyż złoty z takimże półksiężcem na poprzek pod ramionami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb na Litwie używany w XVII stuleciu. *Papr.; Okol.; Kojat.; Nies.; Piek. tabl. XIV. N. 51.*

HOŁOWNIA I. — W polu czerwonym — wielka litera **T** srebrna. Nad hełmem w koronie —trzy pióra strusie. Herb w nowogrodzkim w XVII stuleciu używany. *Koj.; Nies.*

HOŁOWNIA II. — W polu czerwonym — srebrny znak ☼. Nad tarczą mitra książęca. Odmiana poprzedniego, przysługująca niektórym Hołowniom, rodzinie ze szczepu Ruryka. *Koj.*

HOŁUB I cz. Syrokomla odm. — W polu czerwonym na dwóch krokwiach srebrnych — tworzących literę **W** — strzała do góry bez lewego żeleźca. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana Syrokomli przysługująca Hołubom na Litwie w XVI stuleciu. *Koj.; Okol.; Nies.; Hefn.*

HOŁUB II.—W polu czerwonym—na trzech pagórkach zielonych —trzy słupy srebrne, u góry złączone poprzeczną belką takąż — srebrnym krzyżem u wierzchołka rozdartym obarczoną. Nad hełmem mitra książęca. Labry czerwone podbite srebrem. Przytaczamy ten herb z Hefnera, który nie pisze, komu by przysługiwał. Znajdujemy podobny znak na IX-iej tablicy N. 16 dzieła „O dynastycznym pochodzeniu szlachty polskiej“ D-ra Piekosińskiego, jako herb z XV stulecia na chrzcielnicy kościoła ks. Karmelitów w Krakowie na Piasku. *Hefn.; Piek.*

HOMICKI cz. Rawa odm. — W polu złotem — na czarnym bieżącym niedźwiedziu — panna w koronie złotej z rozpuszczonymi włosami, rękami wzniesionymi, błękitno ubrana. Nad tarczą dwa helmy w koronach; w pierwszym między rogami jeleniami — pół niedźwiedzia w lewo trzymającego różę w łapach, w drugim trzy pióra strusie: złote między czerwonymi. Labry czarne podbite złotem. Nadany Franciszkowi Homickiemu 2 Kwietnia r. 1783 przez Józefa II. cesarza świętego państwa rzymskiego. *Hefn.; Bork.*

HOMPESZ Hrabia, (*Hompesch*) — W polu czerwonym — krzyż ukośny czyli dwa pasy srebrne zabawkowane przez tarczę ukośnie skrzyżowane (*sautori engrêlé*). Nad hełmem w czerwonym kapeluszu z białym wyłogiem utkwione dwie zbrojne nogi, po za kolana widzialne. Labry czerwone podbite srebrem. Lwy złote podtrzymują tarczę. Herb rodziny niemieckiej, używającej tytułu hrabiowskiego w Prusiech od r. 1822, z której Wilhelm, rotmistrz austriacki i podkomorzy, uzyskał indygenat galicyjski r. 1845. *Sieb. III. 1, 13; Bork.*

HONDORF cz. Nabram odm. (*Hohendorf, Hohndorf, Hundorf*). — W polu złotem — dwa słupy równoległe czerwone i pas błękitny przez środek na poprzek. Nad hełmem w koronie na łodydze z listkami trzyliliję kwitnące. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Herb starej możnej rodziny saskiej w Prusiech i Polsce osiadłej. Niesiecki niedokładnie opisuje ten herb, którego kilka odmian podajemy według źródeł niemieckich — niemniej jak i pierwotne godło: dwie włócznie. *Nies.; Sieb. III. 2. 222, — VI. 6. 46, — VI. 8 III 12 i 13.*

HOPPE. — W polu błękitnym — na trzech zielonych pagórkach — chmiel kwitnący i pnący się w około trzech tyczek, z których dwie skrajne obarczone każda dudkiem. Nad hełmem w koronie dudek. Labry błękitne podbite złotem. Nadany wraz ze szlachectwem Izraelowi Hoppe, burgrabiemu elbląskiemu przez Władysława IV, króla polskiego 23 Lutego r. 1637. *Metr. Kor. ks. 289 f. 325. Zapiski WP. Jackowskiego.*

HORDYJOWSKI, Hordziejewski cz. Korab odm. — W polu czerwonym — złoty korab z obu końców głowami lwiami zdobny z wieżą blankowaną na środku. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana litewska. *Koj.; Nies. IV.*

HORNOWSKI I cz. Korczak odm. — W polu czerwonym — między ocelami srebrnej podkowy, strzałą lewo-ukośnie przekrzyżowaną obarczonej — trzy srebrne wręby równoległe stopniowo ku dołowi zmniejszające się. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana Korczaka, przysługująca Hornowskim z Hornowa na Litwie w XVI stuleciu. *Koj.; Nies.; Hefn.; Bork.*

HORNOWSKI II. — W polu czerwonym — z pomiędzy oceli srebrnej podkowy barkiem do góry zwróconej — trzy srebrne wręby ku dołowi stopniowo zwiększające się. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana powyższego. *Hefn.*

HORNOWSKI III. — W polu czerwonym — pod ocelami srebrnej podkowy — trzy belki srebrne, z których środkowa dłuższa od wierzchniej, spodnia najdłuższa. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca nieznanemu szlachcicowi litewskiemu, w r. 1592. *Z pieczętki w zbiorze Wacława Rulikowskiego. Piek. tabl. XIV N. 23.*

HORNOWSKI IV. — W polu czerwonym — trzy srebrne rzeki wężykowate poprzeczne. Nad hełmem korona. Odmiana herbu Korczak przysługująca Hornowskim na Szląsku w XVIII wieku, na dobrach tam osiadłym. *Sieb. VI. 8. I. 34.*

HOROCH Baron. — Na tarczy pięciodzielnej, w polach I błękitnym — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski srebrny (*Jastrzębiec*); w II czerwonym — srebrna strzała z żelazem do góry, u dołu wąsami opatrzona (*Odrowąś*); w III czerwonym — srebrna tarcza niemiecka złotem obramowana (*Janina*); w IV błękitnym — srebrna ryba w poprzek (*Glaubicz*); w V czerwonym na około złotego pieniążka czy kuli — trzy pióra strusie: dwa i jedno (*Horoch*).

Nad koroną baronowską — trzy hełmy ukoronowane: w pierwszym jastrząb naturalny w lewo z dzwonekami u łap, trzymający podkowę z krzyżem w szponie; w drugim na czerwonym skrzydle złota kula czy pieniądz z trzema strusimi piórami jak na tarczy; w trzecim pięć piór strusich: dwa białe między trzema błękitnymi. Labry boczne błękitne, środkowe czerwone — podbite srebrzem. Herb rodziny, z której jedna linia w osobie Macieja Kazimierza, stolnika krasnostawskiego, otrzymała tytuł baronowski 15 Lutego 1791 od Leopolda II, cesarza świętego państwa rzymskiego, przyznany w Królestwie Polskim 20 maja r. 1824, potwierdzony w Rosyi 5 Sierpnia r. 1844. *Her. Kr. Pol.; Hef; Sieb. Hoher Adel, tabl. 33; Bork.*

HORWAT, Horwatt cz. Pobóg odm. — W polu błękitnem — podkowa srebrna takimże obarczona krzyżem. Nad hełmem w koronie pół srebrnego gryfa lub charta z obróżą. Odmiana z XVII wieku. Jan Horwat, z Węgier przybył jako instruktor wojska Radziwiłłowskiego; po zgonie ks. Bogusława kupił w mińskim wieś Zalesie. *Wilcz. Dyplom dep. mińs. 1837 r.; Bork.*

HOZYUSZ, Hosz, (*Hosius*), Pończocha. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem złotem — sześć kul: jedna, dwie, dwie i jedna; wierzchnia błękitna z trzema liliami, reszta czerwone; w lewym czerwonym — nogawica (*houseau, hose*) srebrna lub złota aż po za kolano widoczna. Nad hełmem w koronie dwa rogi: złoty i czerwony. Labry czerwone podbite złotem. Herb w połowie niemiecki i włoski (Medyceuszów), z którym przyjsć miał do naszego kraju Jan Hosius, dziad Kardynała. Przypuszczenie Jana Hosza, brata kardynała, do przywileju szlacheństwa polskiego z przydomkiem Bezdan (od majątku Bezdan) miało miejsce najprzód 15 Stycznia roku 1549, według źródeł niemieckich — potwierdzenie tychże przywilejów dla Jana i Ulryka, synów Ulryka, braci kardynała, nastąpiło według polskiego źródła 10 grudnia r. 1561; w Metryce Koronnej znajduje się opis herbu właściwy niedokładnie podany w Niesieckim. W herbarzu Jagodzińskiego spotykamy herb z nogawicą samą, pokryty kapeluszem kardynalskim. W herbarzu mieszczańskim Siebmachera znajduje się herb z nogawicą mieszczanina Krzysztofa Hos, doktora praw w XVI stuleciu. *Metr. Kor. Ks. 93 f. 297; — Sieb. III. 2. 226; Papr.; Kojat; Nies.; Jagodziński; Riet.; Pieh.*

HOZYUSZ II. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem srebrnem — dwie kule czerwone jedna nad drugą, w lewym czerwonym — dwie srebrne kule podobnie ułożone; u spodu na dwu polach — kula w połowie czerwona, w połowie srebrna. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami, prawem srebrnem a lewym czerwonym — noga czarna po za kolano widoczna. Odmiana powyższego. *Sieb. III. 2. 226.*

HRYHOROWICZ cz. Szeliga odm. — W polu barwy niewiadomej — miecz z końcem ku dołowi na półksiężycu rogami do góry w poprzek leżącym. *Z zapisek WP. Szymbkiewiczza*

HRYNKIEWICZ. — W polu barwy niewiadomej — na dwóch słupach prostopadle na zewnątrz załamanych, nieco ukośnie górą do siebie leżących i belką poprzeczną złączonych — strzała, przez środek przekrzyżowana. Nad hełmem korona. Herb litewskiego szlachcica z XVI stulecia. *Z autogr. w zbiorze WP. Bisiera.*

HULEWICZ. — Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — orzeł dwugłowy czarny, w dolnem czerwonym — trzy lilie złote: jedna i dwie. Nad hełmem w koronie orzeł czarny dwugłowy. Nadany z przydomkiem von Lilienfeld Jakóbowi-Michałowi, radcy sądu szlacheckiego w Galicyi, przez Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego, d. 10 stycznia r. 1785. *Pocz. szl. gal.; Hef.; Bork.*

HUMNICKI Hrabia cz. Gozdawa odm. — Na tarczy pięciodzielnej w polu I czerwonym — trzy kopie złote w gwiazdę, środkowa żelźcem na dół (*Jelita*); w II błękitnem — nad półksiężycem złotym także gwiazda sześciopromienna (*Leliwa*); w III błękitnem — między ocelami złotej podkowki barkiem na dół — krzyż kawalerski srebrny (*Jastrzębiec*); w IV dwudzielnem, z prawej czerwonym — róg bawoli srebrny, z lewej srebrnem — róg jeleni brunatny (*Rogala*); w V czerwonym — lilia srebrna (*Gozdawa*). Nad koroną hrabiowską pięć hełmów ukoronowanych; w pierwszym jastrząb naturalny w lewo z podkową i krzyżem jak na tarczy w szponie; w drugim pół srebrnego kozła w lewo; w trzecim — na pawim ogonie lilia srebrna; w czwartym — na pawim ogonie półksiężyc z gwiazdą jak na tarczy; w piątym róg srebrny bawoli i róg brunatny jeleni. Labry w prawej połowie błękitne podbite złotem, w lewej czer-

wone podbite srebrem. Odmiana udzielona Michałowi, synowi Jana, cześnikowi żydaczewskiemu, z tytułem hrabiowskim w r. 1790. przez Leopolda II, cesarza świętego państwa rzymskiego, potwierdzonym w Austrii dla wnuka jego Franciszka Floryana w r. 1846. *Gritz.-Hild.; Hef.; Kos. I. 177.; Bork.*

HUMNICKI Hrabia II cz. Gozdawa odm. — Na tarczy czterodzielnej w polu I czerwonym — lilia srebrna (*Gozdawa*), w II dwudzielnym z prawej czerwonym — róg bawoli czarny, z lewej srebrnym — róg jeleni brunatny (*Rogala*), w III czerwonym — krzyż srebrny z krokwiakami takież w kształcie litery **W** pod lewym onego ramieniem (*Dębno*); w IV srebrnym — orzeł czerwony z sześciopromienną gwiazdą złotą zamiast głowy (*Orla Szasor*). Odmiana udzielona Michałowi, synowi Józefa Humnickiego (synowcowi Michała, cześnika żydaczewskiego) przez Franciszka II, cesarza świętego państwa rzymskiego w r. 1796. *Gritz.-Hild.*

HUN, (*Huhn*). — W polu złotem — na srebrnym pasie prawo-ukośnym — trzy czerwone róże czterolistne. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz ze szlachectwem Janowi Huhn, porucznikowi w wojsku koronnym szefostwa ur. Działyńskiego, przez Stanisława Augusta, króla polskiego d. 23 Grudnia r. 1791. *Kancl. Ks. 98 f. 176.; z zapisek WP. Jackowskiego.*

HURKO cz. Haki. — W polu czerwonym — na belce srebrnej poprzecznej łączącej barki dwóch takichże haków czy pałaków, spodem nadto złączonych belką lewo-ukośną — strzała czy włócznia srebrna żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb ruski w witebskiem w XVII stuleciu znany. *Koj.; Nies; Dar.; Piek. tabl. XI.*

HUSARZEWSKI cz. Prus i Sas. — Na tarczy ściętej w polu górnym czerwonym — półtora krzyża srebrnego, w dolnym błękitnym nad półksiężycem srebrnym — trzy srebrne gwiazdy rzędem. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz ze szlachectwem Łukaszowi Stanisławowi Husarzewskiemu za dzieła rycerskie przez Jana III, króla polskiego, 15 Kwietnia r. 1676. *Metr. Kor. Ks. 211 f. 513.*

HUSARZEWSKI Hrabia cz. Prus i Sas odm. — Na tarczy ściętej w polu górnym czerwonym — półtora srebrnego krzyża, w dolnym błękitnym — nad złotym półksiężycem trzy złote ośmiopromienne gwiazdy rzędem. Nad koroną hrabiowską hełm ukoronowany nad którym ręka zbrojna z mieczem. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Herb linii hrabiowskiej Husarzewskich, która otrzymała tytuł podczas Kongresu wiedeńskiego 14 Grudnia r. 1814 i zgasta po mieczu. *Gritz.-Hild.; Bork.*

HUSZCZA, Huszczanin. — W polu barwy niewiadomej — pod belką poprzeczną — krzyżem kawalerskim obarczoną i z obu końców prosto ku dołowi załamaną następnie jakoby w kotwicę zgietą na boki — kółko przewleczone na sznurku przytwierdzonym w załamaniach. Nad hełmem korona. *Ze zbioru WP. Szymkiewicza.*

HUTOR, Kotwica. — W polu czerwonym — dwie belki srebrne poprzeczne równe i równoległe w końcach raz jedna do góry druga na dół prostopadle, drugi raz nieco na boki załamane, słupkiem w środku złączone. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb ruski w XVI stuleciu na Litwie znany. *Koj.; Metr. Wot.; Dar.*

HUTTEN-CZAPSKI Hrabia cz. Leliwa odm. — Na tarczy czterodzielnej w polu I i IV czerwonych — dwa pasy srebrne prawo-ukośne równoległe (*Hutten*); w III i IV błękitnych — nad złotym półksiężycem także sześciopromienna gwiazda (*Leliwa*). Nad koroną hrabiowską dwa hełmy: w pierwszym mąż z brodą w lewo, czerwono odziany, w czapce czerwonej z białym wylogiem z trzema piórkami z przodu, dwoma z tyłu; w drugim ukoronowanym — na pawim ogonie — półksiężyc złoty z gwiazdą jak na tarczy. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Po bokach tarczy gryfy białe — tarczę z Leliwą na piersiach mające. Godło: VITAM PATRIAE, HONOREM NEMINI. Odmiana przyznana w Rosji, 12 czerwca r. 1874 Emerykowi Hr. Czapskiemu, właścicielowi dóbr w mińskim, wileńskim i w Inflantach, znanemu numizmaty-

kowi, z rodziny małopolskiej od XV wieku w Prusach zachodnich i na Pomorzu osiadłej, biorącej przydomek von Hutten ze względu na tradycję rodzinną jakoby od rodu niemieckiego Hutten'ów pochodziła, *Koj.; Nies.; Bork.*

HUTTEN.—W polu czerwonym—dwa pasy złote prawo-ukośne. Nad hełmem w koronie mąż bez rąk czerwono odziany, w czapce spiczastej ze złotym wyłogiem i piórkami z przodu i z tyłu. Labry czerwone podbite złotem. Podajemy tu dla porównania herb Huttenów niemieckich. *Sieb. III. 4. 15.*

HUWALD, (Howwald, Howwalt). — Na tarczy ściętej — w jednej czwartej od góry w polu błękitnym — orzeł biały ukoronowany, w trzech czwartych od dołu dwudzielnej, w polu prawym czerwonym — lew złoty w lewo, w lewym — szachownica czerwono-srebrna. Nad tarczą korona baronowska o siedmiu pałkach. Krzysztof, szwedzki, saski, brandeburski a wreszcie polski generał w r. 1632 otrzymał szlachectwo szwedzkie, a 28 czerwca r. 1632 polski indygenat. Linia saska baronów tej rodziny—wygaśa. Hrabowie pruscy od r. 1840. *Vol.-Leg. V. 383; Sieb. III. 1. 14; Kos. I. 202; Bork.*

HUWALD. — Na tarczy czterodzielnej pole I srebrne z prawą połową wierzchołka palmowego drzewa, którego cztery liście są naprzemian złote i zielone—w II czerwonym—pół orla białego ukoronowanego; w III błękitnym — lew czerwony w prawo zwrócony, w lewo wspięty na prawą połowę zielonego pnia palmowego dotykającego I pola, w IV—szachownica czerwona srebrna. Nad hełmem w koronie między liśćmi palmowymi zielonemi i złotemi—ręka zbrojna z mieczem. Odmiana powyższego w Saksonii. *Sieb. II. 3. 10.*

HYBENER. — Na tarczy ściętej w polu górnym dwie trzecie tarczy obejmujące błękitnym i w dolnym złotem — ośmioma zielonemi paskami perspektywicznie ku dołowi od siebie rozchodzącymi się (wyobrażającymi zagony w polu)—pod barkiem złotego półksiężyca obejmującego takąż gwiazdę — mąż w rzymskim stroju, w prawej nóż czy krój do góry, lewą na biodrze opartą trzymający. Nad hełmem w koronie pod półksiężycem i gwiazdą pół męża jak na tarczy. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Mikołajowi Hybenerowi, prusakowi, geometrze nadwornemu, przez Jana Alberta ks. Radziwiłła na Ołtę i Nieświeżu, r. 1615. *Z dyplomu pargam, u rodziny.*

IGELSTREM, (Igelström). — W polu czerwonym na rzece wężykowatej srebrnej prawo-ukośnej — pięć czarnych kroczków czy pijawek w kierunku pasa: dwa, jeden i dwa. Nad tarczą trzy hełmy: w pierwszym z koroną baronowską o siedmiu pałkach — dwa skrzydła barkami w lewo, w drugim z koroną szlachecką łabędź biały z czarnym kroczeniem czy pijawką w dziobie czerwonym, w trzecim z koroną baronowską o siedmiu pałkach — dwa skrzydła barkami w prawo. Herb rodziny szwedzkiej w XVII stuleciu osiadłej w Inflantach, przypuszczalnie w r. 1768 do indygenatu polskiego z tytułem baronów; otrzymali nadto w r. 1792 tytuł hrabiowski w Saksonii. *Sieb. III. 11. tekst 55. 156. 324. 490. tabl.—15 i 12; Balt.; Vol. Leg. VII. 797; Bork.*

Podajemy także rysunek herbu pierwotnego Igelstremów.

ILIŃSKI Hrabia cz. Lis odm. — Na tarczy pięciodelnej w polu I złotem — mitra książęca; w II błękitnym—srebrna kotwica uchem na dół w kształcie litery T; w III błękitnym—orzeł srebrny ukoronowany, w IV złotem na zielonej murawie—brama zamknięta srebrna, w V czerwonym—strzała srebrna bez opierzenia żelazcem do góry dwa razy przekrzyżowana. Nad koroną hrabiowską w hełmie ukoronowanym — pół czerwonego lisa. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca jednej gałęzi wołyńskiej rodziny Ilińskich, która w osobie Józefa Augusta, starosty żytomierskiego, otrzymała tytuł hrabiowski w Galicji 2 czerwca r. 1779, przyznany w Rosji 7 czerwca r. 1850. *Grit.-Hild.; Kos. 1 178; Bork.*

ILMANOWSKI. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawym czerwonym — trzy złote kopie w gwiazdę, z których środkowa ostrzem na dół—w lewym błękitnym naturalny jeleni wspięty. Nad hełmem w koronie pomiędzy barkami dwóch skrzydeł przebitych każde ukośne do siebie strzałą, pod trzema złotymi sześciopromiennymi gwiazdami — róża srebrna. Labry z prawej błękitne, z lewej czerwone — podbite złotem. Nadany Krzysztofowi Ilmanowskiemu, synowi niegdyś Baltazara, ze straży przybocznej króla Zygmunta Augusta, wraz przywróceniem szlachectwa utraconego przez oddanie się kondycji plebejuszowskiej, przy adoptacji przez Kanclerza Zamoyskiego — w obozie pod Pskowem 19 Listopada r. 1581. *Pawliński, Źródła dziej. tom XI str. 210; Piek. str. 212.*

LSINGER. — Na tarczy ściętej w polach górnem błękitnem, a dolnem złotem — gryf w połowie górnej złoty w dolnej czarny. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi rogami pół złotego gryfa. Herb nadany ze szlachectwem świętego państwa rzymskiego Pawłowi Ilsingerowi przez Maksymiliana II, cesarza, w Pradze 20 czerwca r. 1573; następnie potomstwo osiadło w Galicyi. *Hef.; Bork.*

ŁGOWSKI cz. Abdank odm. — W polu czerwonym — nad dwoma wrębami srebrnymi tworzącymi literę **W** także strzała żelazcem do góry, przez pierścień czerwony w środku przewleczona. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana litewska przysługująca od XVI wieku Karńickim, Łgowskim, Iwanowiczom, Kęsickim na Litwie i Ukrainie. *Okol.; Koj.; Nies.; Bork.*

ŁOWSKI cz. Prawdzic odm. — W polu purpurowem nad srebrnym murem z blankami — pół czarnego lwa. Nad hełmem w koronie łódź srebrna. Odmiana przysługująca rodzinie pochodzenia polskiego, w XVI stuleciu w Prusiech osiadłej. *Sieb. VI. 4. 23; Bork.*

INES I cz. Trzy gwiazdy. — W polu błękitnem nad rogami złotego półksiężyca — trzy także sześciopromienne gwiazdy rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny z przydomkiem de Leon, jakoby pochodzenia hiszpańskiego. Najprawdopodobniej rodzina ta pochodzi od szkockich Innes-ów, w XVII stuleciu w Polsce osiadłych, w roku 1782 i 1819 do szlachty galicyjskiej zaliczonych. *Akta grodz. ziem. T. X. N. 6408; Nies.; Małach.; Hef.; Riet.; Sieb. IV. 14.*

INES II. — W polu błękitnem nad srebrnym półksiężycem — trzy sześciopromienne złote gwiazdy: jedna i dwie. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmiana powyższego. *Sieb. IV. 14. 8.*

ISAJKOWSKI cz. Prus I odm. — W polu czerwonym — półtora krzyża srebrnego bez dolnego lewego ramienia. Nad hełmem w koronie skrzydło strzały w prawo ukośnie przebite. Odmiana przysługująca Isajkowskim z przydomkiem Dołmat na Litwie i Wołyniu w XVI stuleciu. *Kojał.; Nies.; Bork.*

ISIORA, Iszora cz. Kruczyn odm. — Na tarczy dwudzielnej w polach czerwonych, w prawem — skrzydło czarne barkiem w lewo; w lewem — pod gwiazdą sześciopromienną złotą — krzyż także. Nad hełmem w koronie — skrzydło czarne barkiem w lewo. Herb na Litwie Isiorom przysługujący w XVII wieku. *Kojał.; Nies.; Bork.*

IWANOWICZ cz. Cholewa odm. — W polu czerwonym — między barkami dwóch haków prostopadłych — miecz ostrzem na dół. Nad hełmem w koronie między barkami podobnych dwóch haków pół strzały żelazcem do góry. Odmiana niewiadomego pochodzenia. *Krzyż.*

IWANOWSKI cz. Rogala odm. — W polu czerwonym — róg jeleni srebrny i także łosi prosto barkami do siebie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Iwanowskim na Litwie w oszmiańskim w XVIII stuleciu. *Kojał.; Nies.; Bork.*

JABŁONOWSKI Hrabia cz. Grzymała odm. — W polu złotem na zielonej murawie pod dwugłowym orłem czarnym — mur czerwony o trzech basztach z bramą otwartą, w której mąż zbrojny z mieczem w prawej a tarczą w lewej ręce. Nad koroną hrabiowską trzy helmy ukoronowane, w pierwszym na pięciu piórach: dwu czerwonych pomiędzy złotymi — trzy baszty blankowane jak na tarczy, w drugim dwugłowy orzeł czarny, w trzecim pół męża zbrojnego z mieczem w prawej, lewą oparty na biodrze. Labry: boczne czerwone, środkowe czarne — podbite złotem. Tarczę podpierają tygrysy. Herb rodziny pochodzącej z Jabłonowa w nurskiej ziemi, z której jedna gałąź w osobie Rocha Stanisława Michała korsuńskiego i butkowskiego starosty, marszałka trybunału koronnego, kasztelana wiślickiego, otrzymała tytuł hrabiowski austriacki 2 Stycznia r. 1779 od Maryi Teresy, cesarzowej świętego państwa rzymskiego. *Nies.; Pocz. szl. Gal.; Kos. I. 38.; Grit.; Hild.; Hefn.; Bork.*

JABŁONOWSKI Książę cz. Prus III odm. — Na tarczy pięciodzielnej w polu I czerwonym — półtora krzyża srebrnego bez dolnego prawego ramienia (*Prus I*), w II dwudzielnej z prawej

czerwonym z lewej błękitnym — kosa z półpodkową tworzące bark, na którym srebrne półtora krzyża bez prawego dolnego ramienia (*Prus II*), w III czerwonym—dwie kosy barkami na zewnątrz ostrzami do góry skrzyżowane (*Kosy*); w IV błękitnym—złota noga zbrojna zgięta w kolanie piętą w prawo do góry (*Złotogoleńczyk*); w V — mitrą książęcą nakrytem srebrnym — orzeł czarny z tarczą na piersiach, w ukośną szachownicę czerwono-srebrną. Nad tarczą trzy hełmy, w pierwszym z koroną hrabiowską—ręka złota zbrojna z mieczem, w drugim z mitrą —dwugłowy orzeł czarny ukoronowany, w trzecim z koroną hrabiowską — noga zbrojna złota zgięta w kolanie piętą w prawo do góry. Labry czerwone podbite srebrem. Wszystko okryte płaszczem książęcym z daszkiem ozdobnym u szczytu. Herb rodziny mazowieckiej pochodzącej z Jabłonowa w mławskim, z której gałęź w osobie Józefa-Aleksandra wojewody nowogrodzkiego i jego stryjecznych braci Stanisława, wojewody rawskiego, Jana, wojewody bractawskiego i Dymitra, starosty kowelskiego otrzymała godność książęcą świętego państwa rzymskiego od Karola VII, cesarza w dniu 30 Kwietnia r. 1744, uznaną w Austrii 14 Listopada r. 1820 i 18 Marca 1827, w Rosji zaś 29 Marca r. 1844. *Okol.; Nies.; Wiel.; Pocz. Szl. Gal.; Her. Kr. Pol.; Sieb.; Kos.; Bork.*

JABŁONOWSKI cz. Kotwica odm. — W polu czerwonym — kotwica srebrna ze słupem załamany w prawo na dół ukośnie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany r. 1775. *Cmentarz powązkowski.*

JACHOWICZ cz. Dąb odm.—Na tarczy ściętej—w polach górnym czerwonym i dolnym czarnym—pierzścień złoty w koło którego trzy złote gałązki dębowe każda o dwóch listkach i jednej żółdziej: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami czerwono-czarnymi trzy złote żółędzie na jednym pniu o czterech korzonkach. Labry czarne podbite czerwonym. Nadany przez Rudolfa IV, cesarza świętego państwa rzymskiego 24 Października r. 1595, w XVII stuleciu do Polski przyniesiony; o czym świadczy dyplom Stanów galicyjskich z r. 1782. Herb ten jest identyczny z herbem Szolców z Wolfowic, mieszczan lwowskich (bardzo podobny do herbu Domagaliczów, również mieszczan lwowskich, nobilitowanych 1624) i z herbem Dąb IV, podanym na str. 93 Księgi herbowej. Że zaś Jachowicze używają przydomku z Wolfowic, więc można śmiało przypuszczać ich pochodzenie od Szolców. Herb tych ostatnich u Siebmachera (*Preus. Schl II*) i u Rietstapa podany pod Scholtz von Wolfowicz i von Rosenthal *Pocz. Szl. Gal.; Sieb. IV. 14. 3.; Bork.; z zapisek WP. Bron. Zaleskiego, właściciela majątku Janki w piotrkowskim*

JACHTA. — W polu barwy niewiadomej—dwa słupy prostopadle załamane u dołu na bok w górze połączone poprzeczną belką, w środku której słupek pod półksiężycem rogami do góry. Prawdopodobnie przyniesiony na Litwę w końcu XV wieku lub początkach XVI przez tatarską rodzinę książęcą. *Autograf z r. 1544, własność WP. Bisiera. Z zapisek WP. Dziadulewicz.*

JACKOWSKI cz. Ryś odm. — W polu błękitnym — ryś naturalny w koronie, biejący. Nad hełmem w koronie sześciopromienna złota gwiazda z lilią błękitną na każdym z pięciu wierzchnich promieni. Herb ten podaliśmy pod Bąkowskimi według Niesieckiego II. 46—którzy jednego są herbu i pochodzenia z Jackowskimi—tam również jest gwiazda i lilia — lecz układ jest inny. Niesiecki IV. 25, wspomina tamże o odmianie Rysia bez korony noszącego na piersiach serce, z którego wychodzą dwa rogi. *Nies.; Sieb. IV. 14. 30.*

JACYNA. — W polu czerwonym — w środku podkowy złotej ocelami na dół—strzała srebrna u dołu rozdarta żelźcem do góry i półtora krzyża srebrnego bez prawego ramienia dolnego. Nad hełmem korona. Herb możnej rodziny z przydomkiem Onoszkowic na Wołyniu, kwitnącej w XVI stuleciu. *M. Woł.; Nies.; Kurop.; Małach.*

JACZYŃSKI cz. Jastrzębiec odm. — W polu błękitnym w środku podkowy złotej ocelami do góry — dwa krzyże kawalerskie srebrne jeden nad drugim. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u nogi, w prawej szponie trzymający podkową z krzyżami jak na tarczy. Początek odmiany niewiadomy. Bernard Jaczyński w roku 1755 posiadał dobra Jaki w dawnym powiecie wąsockim *Her. Kr. Pol.; Bork.*

JAGNIĘ. — Na tarczy ściętej — w polu górnym błękitnym — jagnię srebrne ze złotą chorągiewką, w dolnym srebrnym — dwa pasy poprzeczne czerwone. Nad hełmem w koronie —trzy pióra strusie. Nadany wraz z nobilitacją Teodorowi Henrykowi Langfort, kapitanowi w batalionie skarbu koronnego przez Stanisława Augusta, króla polskiego 29 Lipca r. 1791. *Kanc. ks. 98 f. 10.*

JAKIMOWICZ cz. Ogończyk odm. — W polu czerwonym — na barku półpięścienia srebrnego — także strzała żelazem do góry dwa razy przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb używany na Wołyniu w XVI wieku. *Kołat.; Nies.*

JAKOBSON, Gehema. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem złotem skrzydło orle srebrne barkiem w lewo, w lewym czerwonym — stopa orla złota. Nad hełmem w koronie to samo co na tarczy. Nadany Jakubowi Jakobsonowi von Embden z przydomkiem Gehema z żoną Esterą von Dalen i z dziećmi Jakubem Abrahamem i Anną Esterą przez Zygmunta III, króla polskiego 12 Marca r. 1624. *M. Kor. Ks. 187 f. 189.*

JAKUBOWICZ cz. Junosza odm., Paschalis. — W polu zielonym na pagórku — baran srebrny z chorągiewką czerwoną. Nad hełmem w koronie skrzydło przeszyte strzałą w lewo do góry ukośnie. Nadany Paschalisowi Jakubowiczowi, (z rodziny jakoby według świadectwa Wieladki poprzednio używającej baranka z chorągiewką i przytoczonej u Bobrowicza z Metryki Wołyńskiej) za wprowadzenie do kraju użytecznych fabryk przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 8 marca r. 1791. *Nies.-Bobr.; Wiel.; Her. Kr. Pol.; Bork.*

JAKUBOWICZ II. — W polu barwy niewiadomej — na barku podkowy ocelami na dół — strzała bez opierzenia żelazem do góry. *Z zapisek WP. Szymbkiewicza.*

JAKUBOWSKI cz. Topór odm. — W polu czerwonym — półksiężyc złoty barkiem w prawo, rogami do topora srebrnego z rękojeścią złotą na dół. Nad hełmem korona. Nadany neoficie Sebastianowi, podporucznikowi adjutantowi w dywizji pierwszej litewskiej, przez Stanisława Augusta, króla polskiego w r. 1790. *Kons. sejm. 226. Z dyplomu oryg. na wpół zniszczonego.*

JAKUBOWSKI cz. Kopacz odm. — W polu srebrnym — skrzydło czarne na takiejże stopie orlej. Nad hełmem korona. Nadany przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 10 grudnia r. 1765 wraz ze szlachectwem Wojciechowi Jakubowskiemu, pułkownikowi wojsk polskich z rodziny neofickiej pochodzącemu Hr. Borkowski mylnie nadaje mu herb Rakowiec, który inaczej wygląda i dopiero roku 1830 nadany został. *L. var. tr. Reg. Pol. ks. 23 f. 170.; Kanc. ks. 42a 3 i ks. 24 f. 170. Kraushar, Frank i frankiści. Z zapisek WP. Jackowskiego, i WP. Br. Zaleskiego.*

JAKUBOWSKI cz. Topór odm. — W polu czerwonym na toporze ostrzem w prawo-ukośnie nachylonym — gołąb srebrny z podniesionymi skrzydłami, a obok niego z lewej strony sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Tarczę podtrzymuje orzeł z prawej, lew z drugiej strony. Nadany Michałowi, Kazimierzowi i Felicjanowi, synom Franciszka Jakubowskiego przez Stanisława Augusta, króla polskiego 24 Grudnia r. 1764. *Kanc. ks. 45/46 f. 37. Her. Kr. Pol.; Bork.*

JAKUBOWSKI Baron cz. Topór odm. — Na tarczy czterodzielnej w polu I srebrnym — nad murem czerwonym — pół orla dwugłowego, w II czerwonym — na toporze drzewcem złotym lewo-ukośnie leżącym — gołąb wlatujący a za nim sześciopromienna gwiazda złota, w III czerwonym — topór drzewcem do góry, ostrzem na dół (jak w II bez dodatków), w IV błękitnym srebrna rzeka czyli krzywaśń w kształcie odwróconej litery **S** — prawo-ukośnie leżącej — z krzyżykiem kawalerskim u góry. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane w pierwszym — pół orla dwugłowego, w drugim topór utkwiony drzewcem w lewo ukośnie do góry. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Wincentemu Jakubowskiemu 20 grudnia 1808, potwierdzony dyplomem 9-go sierpnia r. 1810, a przelany na synowca tegoż Władysława 10 Października r. 1832 przez Franciszka I, cesarza austriackiego. *Pocz. ssl. gal.; Hefn.; Kos. I 220.; Bork.*

Podajemy według Hefnera odmianę powyższego herbu prawdopodobnie powstałą przez przelanie tytułu na drugą linię Jakubowskich.

JAKUSZEWSKI, Jakuszowski cz. Szaława odm. — W polu błękitnym — złoty pierścień z takimże krzyżem kawalerskim na wierzchu i we środku. Nad hełmem korona. Herb używany w XVI wieku w braclawskim. *Nies.; Czarn.; Krzyż.; Bork.*

JAŁOWICKI I, Jałowski cz. Syrokomla odm. — W polu czerwonym — nad dwiema krokwiemi srebrnymi literę **W** tworzącymi strzała złota żełęczem do góry i dwa miecze ostrzami do dołu na niej ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana prawdopodobnie herbu Jałowskich (patrz poniżej). *Hef.*

JAŁOWSKI I, Jełowski cz. Syrokomla odm. — W polu czerwonym nad dwiema krokwiemi srebrnymi literę **W** tworzącymi — strzała żełęczem do góry z krzyżem ukośnym na sobie. Herb Jałowskich z przydomkiem Baranowicz — jakoby z Prus na Litwę w XV stuleciu przybyłych i osiadłych w majątku Jałowe w grodzieńskim. *Kołat.; Nies. IV. 433. VIII. 591; Piek. 280.*

JAŁOWSKI II cz. Syrokomla odm. W polu czerwonym — nad dwiema krokwiemi srebrnymi literę **W** tworzącymi także strzała dwa razy prawo-ukośnie przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie też same krokwie ze strzałą tak samo przekrzyżowaną. Prawdopodobnie bałamutna odmiana herbu litewskiego Jałowskich. *Hefn.*

JAŁÓWKA I cz. Paprzyca odm. Jałowki, Jałowke. — W polu czerwonym koło młyńskie srebrne. Nad hełmem w koronie skrzydło. Odmiana szlaska herbu Paprzyca w XVII stuleciu. *Sieb. VI. 8. I. 38.*

JAŁÓWKA II. — W polu czerwonym — koło młyńskie srebrne. Nad hełmem na trzech piórach strusich, z których środkowe białe, skrajne czerwone — koło młyńskie. Tamże. *Sieb. VI. 8. I. 38.*

JAŁOZO cz. Dąbrowa odm. — W polu błękitnym — nad szablą w poprzek, ostrzem do dołu, a końcem w prawo — podkowa złota z takimże krzyżem na barku i przy każdym ocelu. Nad hełmem w koronie skrzydło przeszyte strzałą. Początek odmiany niewiadomy. *Z oryg. dyplomu gub. mohilewskiej r. 1856 wydanego Antoniemu Jałozie.*

JANINA I cz. Pole w polu. — W polu czerwonym — tarcza fioletowa czy brunatna. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Jeden z bardzo starych herbów polskich. Lelwel przypuszcza, że jest to tarcza ze skrajem (*bordure*), która wskutek małej ścisłości języka heraldycznego w Polsce przeobraziła się na tarczę w tarczy. W zapisce sądowej krakowskiej z r. 1425 herb ten jest opisany: *szczyt w szczycie; w zapiskach zaś kapitulnych z r. 1550 i 1567 herb ten tak w jednej jest opisany: campus albus in campo celestini coloris (pole białe w błękitnym); w drugiej dwie poli, jedno białe, drugie modre, w polu czerwonym. Ulan. Inscr. Clenod. Nr. 481.; Biel.; Dług.; Papr.; Okol.; Nies. I. 483 i IV. 435.; Mał. I.; Arch. Kom. hist. T. III. str. 408 N. 361, 397.*

JANINA II. — W polu czerwonym — tarcza rycerska z profilu. Odmiana rysunkowa z XVII wieku. *Her. Kr. Pol.*

JANKIEWICZ, Jankajtys. — W polu błękitnym — pod trzema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami rzędem — pas fioletowy pod którym — pół orła srebrnego. Nad hełmem w koronie pod sześciopromienną złotą gwiazdą — czarne skrzydło barkiem w lewo. Nadany Hieronimowi, Maciejowi, Pawłowi i Adamowi Jankiewiczom 20 Lutego 1564. *Z oryg. dyplomu deput. Witeb. r. 1843.*

JANKOWICZ. — W polu barwy niewiadomej — na belce poprzecznej w końcach załamanej prostopadle do góry i na boki krzyż zakończony półksiężycem. Nad hełmem korona. Prawdopodobnie z końca XIV lub początku XV w. przyniesiony przez rodzinę tatarską używającą przydomku Drewniński. *Z autografu z r. 1568, własność WP. Bisiera. Żychl. XVIII. 148.*

JANKOWSKI cz. Łódzia odm. — W polu czerwonym — na złotej łodzi krzyż srebrny. Początek odmiany niewiadomy. W mazowieckim, podlaskim i brześciańskim Niesiecki wylicza Jankowskich herbu Korab. *Kołat.; Czarn.; Krzyż.; Nies.*

JANOREŃSKI. — W polu srebrnem—popiersie błękitno ubrane, z głową w krymce błękitnej z takimiż uszami. Nad hełmem w koronie także popiersie w lewo. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny polskiego pochodzenia w XVII stuleciu na Szląsku osiadłej. *Sieb. VI. 11 tekst i tabl. 15.*

JANOWSKI cz. Janina odm. — W polu czerwonym tarcza złota. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Początek odmiany niewiadomy. Odmiana przysługująca Janowskim w Poznańskim. *Sieb. III. 2. 231.*

JANULEWICZ. — W polu błękitnem — trzy srebrne lilie: dwie i jedna. Nad hełmem korona. Nadany wraz z nobilitacją Józefowi Janulewiczowi, towarzyszowi w brygadzie drugiej pieszej Wielkiego Księstwa Litewskiego przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 12 Marca r. 1792. *Kanc. ks. 100 f. 219.; Zapiski WP. Jakowskiego*

JANUSZOWICZ cz. Snop. — W polu barwy niewiadomej — snop jęczmienia opasanego wstęgą między trzema listkami dębowymi. Nadany za waleczność Aleksandrowi Janusiewiczowi, towarzyszowi Humieckiego, przez Jana Kazimierza, króla polskiego 1 maja r. 1662. *M. Kor. ks. 203 f. 86; Vol. Leg. IV. 873.; Krayś.*

JĄŃSKI cz. Doliwa odm. — Na tarczy czterodzielnej o barwach niewiadomych w polu I i IV orzeł — w II i III pas poprzeczny z dwiema różami. Nad hełmem w koronie pół lwa. Herb rodziny polskiego pochodzenia na Szląsku. *Sieb. VI. 8. III. 54; Nies.*

JARACZEWSKI cz. Zaremba odm.—W polu fioletowym czy brunatnem nad murem srebrnym z blankami i o czterech strzelnicach w kształcie krzyżów: trzy i jeden—pół złotego lwa. Nad hełmem w koronie pół lwa złotego. Odmiana w poznańskim. *Sieb. III. 2. 232.*

JAROCKI.—W polu barwy niewiadomej — serce obarczone krzyżem równoramiennym mające drugi krzyż kawalerski w środku. *Z autografu, jednego z podpisem Piotra Jarockiego z r. 1604 w zbiorze Juliusza Hr. Ostrowskiego, drugiego z r. 1608 w zbiorze WP. Dziadulewicz.*

JAROCKI cz. Rawa odm. bez Róży. — W polu złotem — na czarnym niedźwiedziu bieżącym —panna czerwono ubrana siedząca z rozpuszczonymi włosami, koroną na głowie i rękoma do góry wzniesionymi. Nad hełmem w koronie pomiędzy jeleniami rogami pół niedźwiedzia. Odmiana przysługująca starożytnemu domowi Jarockich z Jaroczyna w poznańskim. *Okol.; Nies. X.*

JAROCKI Baron (*Jarotschin*) cz. Rawa odm. — W polu złotem — na niedźwiedziu bieżącym —panna błękitno ubrana siedząca z rozpuszczonymi włosami, koroną na głowie, w prawej ręce cztery chorągiewki czerwono-srebrne, w lewej zaś trzy wzniesione trzymająca. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane, w skrajnych orzeł czarny ukoronowany, w środkowym panna na niedźwiedziu z chorągiewkami jak na tarczy. Labry czarne podbite złotem. Herb nadany r. 1629 wraz z tytułem baronowskim czeskim rodzinie polskiego pochodzenia osiadłej w Czechach i na Szląsku. *Sieb. VI. 11. 15 i VI. 8.*

JAROCKI Hrabia cz. Rawa odm. — Na tarczy pięciodzielnej w polach I i IV błękitnem — lew złoty ukoronowany, pierwszy w lewo drugi w prawo, w II i III złotych — orzeł czarny ukoronowany, pierwszy w prawo drugi w lewo, w V złotem — na czarnym bieżącym niedźwiedziu — panna błękitno ubrana w koronie z rozpuszczonymi włosami chorągiewkę czerwono-srebrną w każdej ręce wzniesioną trzymająca. Nad tarczą trzy hełmy, w pierwszym z mitrą książęcą i trzecim z koroną szlachecką orzeł czarny ukoronowany — nad środkowym z koroną szlachecką, pół panny z chorągiewkami jak na tarczy. Labry czarne podbite złotem. Herb nadany wraz z tytułem hrabiowskim rodzinie polskiego pochodzenia w Czechach i na Szląsku r. 1670. *Sieb. VI. 11. 67 i VI. 8.*

JAROCZEWSKI cz. Zagłoba odm. — W polu błękitnem na mieczu końcem do góry — podkowa srebrna ocelami na dół. Nad hełmem w koronie skrzydło przeszyte strzałą. Odmiana przysługująca rodzinie polskiego pochodzenia, osiadłej w Prusach zachodnich i południowych. *Sieb. III. 2. 232.*

JAROSŁAW. — Na tarczy pasem złotym lewo-ukośnie ściętej w polu górnem czerwonym — jednorożec w lewo, w dolnem błękitnym — delfin złoty w prawo. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami sześciopromienna gwiazda złota. Labry z prawej błękitne z lewej czerwone — podbite złotem. Godło: BEATUS QUI UTILIS. Nadany z dziedzicznym szlachectwem Franciszkowi Christiani, synowi Jana, generałowi lejtnantowi korpusu inżynierów, dyrektorowi jeneralnemu komunikacyi lądowych i wodnych w Królestwie Polskiem, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 14 Stycznia n. s. r. 1840. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

JAROSZYNSKI cz. Korczak odm. — W polu czerwonym — na trzech srebrnych wrębach poprzecznych, równoległych, stopniowo ku dołowi krótszych — strzała żelazcem na dół. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czerwone, złote i błękitne. Początek odmiany niewiadomy; herb używany na Wołyniu. Podług Stupnickiego Jarosz, wójt miasteczka Pawołocza na Ukrainie, odznaczywszy się r. 1671 w wojnie z kozakami, zalecony przez Hetmana Rewerę Potockiego, otrzymał szlachectwo i odtąd zaczął pisać się Jaroszyńskim. Źródła tej wiadomości Stupnicki nie podaje. *Stup.; Riet.; z notat WP. B. Opoczyńskiego, właściciela dóbr Kuna i WP. Br. Zaleskiego, właściciela dóbr Janki.*

JASIEŃCZYK I cz. Klucz, Jasienice, Jasiona. — W polu błękitnym — złoty klucz zębem do góry. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów polskich. *Dług.; Papr.; Okol.; Nies.; Mał. I.*

JASIEŃCZYK II. — W polu błękitnym — klucz złoty z zębem na obie strony. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przystępująca Kowalskim i innym. *Nies. IV. 454; Małach.; autograf z r. 1566 i 1682 u WPP. Bisiera i Dziadulewicza.*

JASIEŃCZYK III cz. Klucz rozdarty. — W polu czerwonym — klucz srebrny z zębem na obie strony w kształcie litery **T** z gwiazdą sześciopromienną złotą przy lewym boku. Odmiana przystępująca w XVI stuleciu Obuchowiczom na Wołyniu i rodzinie Czeczerskich w Mozyrskiem. *Sieb. IV. 14. 6. 11; Kojat.; Nies. VII. 17 i X. 91; Małach.*

JASIEŃCZYK I. — W polu czerwonym — kotwica srebrna lub złota ze słupem na kształt litery **T**. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Według Okolskiego herb ten w XVI w. na Podlasiu przez Jasienieckich używany mógł powstać z połączenia herbów Dulicz i Chrynickich. Dr. Piekosiński w dziele swoim „O dynastycznym pochodzeniu szlachty polskiej“ pierwsze wyd., cytując pieczęć Andrzeja Bokija, na której tenże znak widnieje. *Papr.; Kojat.; Okol.; Nies.; Piek.; Sieb. IV. 14. 9.*

JASIEŃCZYK II. — W polu czerwonym — pod barkiem srebrnego półksiężyca z gwiazdą sześciopromienną złotą między rogami — dwa słupy srebrne w środku takąż belką poprzeczną połączone, na belce strzała żelazcem do góry, po prawej stronie obu słupów strzała do każdego z ich wierzchołków ukośnie zwrócona, po lewej również ukośnie do ich podstawy strzała zwrócona. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Prawdopodobnie bałamutne przekształcenie znaku Wojnów Jasienieckich, o których poniżej. *Nies.; Sieb. IV. 14. 9.*

JASIEŃCZYK III^a. — W polu czerwonym — pod barkiem półksiężyca z gwiazdą sześciopromienną między rogami: dwa haki u szczytu w prawo-ukośnie na dół, u podstaw w lewo ukośnie do góry załamane, w środku zaś na belce poprzecznej łączącej oba — strzała bez opierzenia żelazcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb Wojnów Jasienieckich, według Kojatowicza od ruskich książąt pochodzących. Na rysunku Tab. IX str. 245 dzieła prof. Piekosińskiego „O Dyn. poch. szl. pol.“ zapomniano zakończyć strzałę żelazcem, na rysunku zaś u Kojatowicza, wydanego w Heroldzie prof. Piekosińskiego, załamanie obu haczyków niewłaściwie zdaje się dano do środka. *Koj.; Piek.*

JASIEŃCZYK III^b. — W polu błękitnym — pod barkiem srebrnego półksiężyca z gwiazdą złotą między rogami, dwa srebrne haki u szczytu w prawo ukośnie na dół, u podstaw w lewo ukośnie do góry załamane, w środku zaś na złączeniu ich poprzecznym — strzała żelazcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Sieb. IV. 14. 9.*

JASIEŃSKI, Jasiński cz. Wąż odm. — W polu czerwonym — dwa złote węże głowami do siebie — ogonami na dół. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Początek herbu niewiadomy. *Jabł.; Małach.; Bork.*

JASION. — W polu błękitnym — trzy gęsie pióra srebrne rzędem końcami do pisania na dół. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany wraz ze szlachectwem dziedzicznym Franciszkowi Jasińskiemu, synowi Jana, nauczycielowi przy gimnazjum gubernialnym warszawskim przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 1 sierpnia n. s. r. 1848. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

JASKOLD. — W polu barwy niewiadomej — podkowa barkiem do góry, ocelami obejmująca koniec miecza w jej środek skierowany. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jaskoldowie są w nowogrodzkiem, mają być jednego pochodzenia z Jaszczoldami. *Z autografu z r. 1584 własność WP, Bismier.; Nies.; Bork.*

JASKOLECKI cz. Radwan odm. — W polu srebrnym — chorągiew kościelna czerwona o trzech połach ze srebrną frędzlą na dół prostopadle zwieszonych, z krzyżem kawalerskim srebrnym nad środkową połą i pierścieniami po obu końcach drzewca. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa czerwone między trzema złotymi. Odmiana w Prusiech zachodnich Jaskoleckim przysługująca. Są Jasklewscy i Jasklowscy herbu Radwan. *Sieb. III. 2. 233; Nies.; Bork.*

JASKULECKI. — W polu błękitnym — nad czarną kotwicą sznurem srebrnym okręconą dwa złote półksiężycy barkami zetknięte, z których górny obejmuje sześciopromienną gwiazdę złotą. Nad hełmem w koronie na pawim ogonie półksiężycy barkiem na dół z gwiazdą sześciopromienną złotą między rogami. Herb prawdopodobnie powstały z połączenia dwóch innych. *Modzel.*

JASTRZĘBIEC I cz. Bolesta, Boleszczyc, Jastrzęby, Kamiona, Ludbrza, Lubrza, Łazanki, Na-gorza. — W polu błękitnym — złota podkowa ocelami do góry. Nad hełmem w koronie jastrząb. Jeden z najdawniejszych herbów polskich, licznym rodzinom przysługujący, już wspomniany w zapiskach z końca XIV wieku. Według zapisek heraldycznych profesora Łaguny wydanych przez D-ra Piekosińskiego zawołanie Kaniowa przytaczane jako synonim Jastrzębca nie istniało i powstało z mylnego odczytania Kamiony. *Dług.; Biel., Papr.; Okol.; Nies.; Mał. I str. 71 i nast.; Ulan.; Łaguna.*

JASTRZĘBIEC II. — W polu błękitnym — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie jastrząb ze złotymi dzwonkami u nóg, podkowę z krzyżem w prawej wzniesioną trzymający. Odmiana poprzedniego. *Dług.; Biel.; Papr.; Okol.; Pot.; Koj.; Nies.; Her. Kr. Pol.*

JASTRZĘBIEC III. — W polu błękitnym — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi. Odmiana powyższego. *Papr.; Sieb. IV. 14. 9.*

JASTRZĘBIEC IV. — W polu błękitnym — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi i pierścieniem w dziobie. Odmiana przysługująca Kierskim, Konopnickim, Leszczyńskim. *Nies. IV. 469.; Her. Kr. Pol.*

JASTRZĘBIEC V. — W polu błękitnym — w środku złotej lub srebrnej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski złoty, na którym jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi i takież pierścieniem w dziobie. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem i pierścieniem jak na torczy. Odmiana przysługująca Brzozowskim i Koczasskim. *Kojat.; Nies. II. 338. IV. 470. V. 148.*

JASTRZĘBIEC VI. — W polu błękitnym — pod trzema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi rzędem podkowa złota ocelami do góry z takimże krzyżem kawalerskim w środku. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi podkową złotą z takimże krzyżem w prawej szponie w środku. Odmiana przysługująca Turlajom i innym. *Nies. IV. 470. IX 151.*

JASTRZĘBIEC VII. — W polu błękitnem — w środku złotej podkowy ocelami do góry — srebrna strzała w opierzeniu rozdarta żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi, w prawej trzymający podkowę ze strzałą jak na tarczy. Odmiana przysługująca Niemyskim i innym. *Nies. IV. 470.; Her. Kr. Pol.*

JASTRZĘBCZYK. — Na tarczy dwudzielnej — w polu prawem błękitnem — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski złoty; w lewem czerwonym pod sześciopromienną srebrną gwiazdą — pęk liktorski złoty z toporem, otoczony wieńcem wawrzynowym. Nad hełmem w koronie jastrząb z dzwonkiem u lewej nogi, w prawej szponie trzymający snop liktorski z wieńcem jak na tarczy. Labry z prawej czerwone, z lewej błękitne — podbite złotem. Nadany z dziedzicznem szlachectwem Janowi Zielińskiemu, synowi Ignacego, sekretarzowi komisji instrukcyjnej przy radzie stanu i komisji emerytalnej w Królestwie Polskiem, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, 11 maja n. s. r. 1841. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

JASZCZOŁD I cz. Trąby odm. — W polu czerwonym — trzy trąby czarne w złoto oprawne: jedna i dwie, między trzema różami srebrnymi: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb przysługujący Jaszczołdom w mielnickiej ziemi. *Kołat. 314.; Nies. IV. 472.*

JASZCZOŁD II. — W polu srebrnem — trzy czarne trąby w złoto oprawne — munsztukami pod różą zetknięte w środku tarczy i po trzy także róże: dwie i jedna nad barkiem każdej. Nad hełmem w koronie dwie trąby. Odmiana najprawdopodobniej z niejasnego opisu Niesieckiego powstała. *Nies. IV. 472.; Hefn.*

JASŁIN. — W polu błękitnem pomiędzy trzema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi: jedna i dwie — zielona gałązka wawrzynu liśmi do góry z szablą końcem na dół ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite złotem. Godło: SEMPER HONESTE. Nadany Janowi Bettej, obywatelowi miasta Jasła w r. 1842. *Z oryginal. dyplomu r. 1842; Bork.*

JAWNUCIA. — W polu czerwonym — sześciopromienna gwiazda złota między rogami dwóch złotych półksiężyców, z których wierzchni obarczony złotym krzyżem kawalerskim. Nad tarczą mitra księżca. Herb potomków Jawnucia, księcia Zasławskiego, syna Gedyminowego. *Kołat. 73 i 74.*

JAWORSKI Hrabia cz. Sas odm. — Na tarczy pięciodelnej w polu I błękitnem — złota lwia głowa ukoronowana, buchająca czerwonym płomieniem (*Zadora*); w II czerwonym — topór srebrny (*Topór*); w III czerwonym — trzy złote kopie w gwiazdę, środkowa żelźcem na dół, boczne na boki do góry ukośnie (*Jelita*); w IV dwudzielnej z prawej czerwonym — róg bawoli srebrny, z lewej srebrnem — róg jeleni brunatny (*Rogala*); w V błękitnem — nad srebrnym półksiężycem — strzała żelźcem do góry między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami (*Sas*). Nad tarczą pięć hełmów w koronach. W pierwszym pół kozła rogatego w lewo, w drugim ukoronowana złota lwia głowa z szyją, buchająca płomieniem, w trzecim ogon pawi strzałą w prawo na dół ukośnie przeszyty, w czwartym topór utkwiony, w piątym róg bawoli i róg jeleni. Labry przy pierwszych trzech błękitne podbite złotem, przy dwu ostatnich czerwone podbite srebrem. Nadany wraz z tytułem baronowskim, a potem hrabiowskim Józefowi Gabryelowi Jaworskiemu (z Jaworza Bobrowiczowi) przez Maryę Teresę, cesarzową świętego państwa rzymskiego w r. 1779, a przez Józefa II w r. 1782. *Pocz. szl. gal.; Grit.-Hild.; Hefn.; Bork.*

JAZGAREK. — Na tarczy dwudzielnej — w polu prawem srebrnem — trzy róże jedna u szczycie dwie u spodu pola — lewe pole czerwone — przez oba pola na poprzek ryba złota. Nad hełmem w koronie trzy gałązki różane z kwiatami. Nadany r. 1790 Fryderykowi Kaulberszowi, porucznikowi gwardji pieszej koronnej przez Stanisława Augusta, króla polskiego, za dyplomem z 17 Lutego r. 1791. Jest podobieństwo między tym herbem, a znakiem rodowym Kaulbarsów w prowincjach Nadbałtyckich. *Sieb. III. 11. tabl. 112.; Konst. 216; Kauc. Ks. 100 f. 65; Her. Kr. Pol.; Bork.*

JAŻWINSKI cz. Grzymała odm. — W polu złotem — mur czerwony z trzema basztami blankowanymi, w bramie otwartej którego stoi rycerz w zbroi z mieczem w prawej. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, w pierwszym na ogonie pawim — trzy baszty czerwone blankowane, w drugim trzy pióra strusie: czerwone między złotymi. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana udzielona jednej gałęzi rodziny Jazwińskich na Jażwinach w ziemi ciechanowskiej w osobie Aleksandra, przy wpisaniu tegoż do pocztu szlachty galicyjskiej, za zezwoleniem Franciszka Józefa I, cesarza austriackiego w roku 1850. *Z kopii dyplomu w zbiorze Jul. hr. Ostrowskiego.*

JEDEN, Joeden Koniecpolski. — Na tarczy ściętej w polu górnem srebrnem — ręka zbrojna z mieczem, w dolnem błękitnem — lew bieżący z różą pod prawą łapą. Nad hełmem w koronie nad rogami złotego półksiężyca — sześciopromienna złota gwiazda. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny Joeden w Prusiech zachodnich osiadłej, z przydomkiem Koniecpolski niewłaściwie przywłaszczonym, z której Piotr przyznane miał szlachectwo przez Jana III, króla polskiego 2 sierpnia 1677, potwierdzone przez Fryderyka Wilhelma II, króla pruskiego 1 maja r. 1770. *Sieb, III. 2. tekst 186, tabl., 235: Bork.*

JEDLINA. — Na tarczy ze skrajem złotym dwudzielnej — w polu prawem błękitnem — pół lwa srebrnego, w lewym czerwonym — pod barkiem złotego rogu myśliwskiego — munsztukiem w prawo — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Tarczy strzeże z prawej rycerz zbrojny z szarfą przez plecy, lewą ręką na włóczni oparty, prawą zaś ręką na lwa w tarczy wskazujący. Nadany Wilhelmowi Krystyanowi Jakobsonowi z dziedzicznym szlachectwem przez Stanisława Augusta, króla polskiego r. 1790 i potwierdzony dyplomatem 6 Stycznia r. 1792. *Konst. 220; Her. Kr. Pol.; Bork.*

JELEC I cz. Leliwa odm. — W polu błękitnem — między rogami złotego półksiężyca barkiem na dół — sześciopromienna złota gwiazda. Nad hełmem w koronie dwie złote chorągwie kościelne o trzech polach równolegle jedna nad drugą. Odmiana przysługująca Jelcom na Żmudzi. *Nies.*

JELEC II cz. Leliwa odm. — W polu błękitnem — nad półksiężycem złotym rogami obejmującym gwiazdę sześciopromienną złotą — dwie złote chorągwie kościelne o trzech polach równolegle w poprzek jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie dwa haki srebrne, górą na boki, dołem do siebie zakrzywione, ukośnie skrzyżowane. Herb złożony z Chorągwi i Leliwy przysługujący Jelcom. *Hefn.*

Rysunek herbu tego podany na tabl. VII dzieła „O dynast. poch. szl. pol.“ wyd. pierwsze, mianowicie u D-ra Piekosińskiego chorągiew leży jedna na prawym druga na lewym rogu półksiężyca. Tymczasem Niesiecki wyraźnie mówi że te dwie chorągwie które figurowały, jedna nad drugą w klejnocie poprzedniej odmiany, nosili Jelcowie także w tarczy nad Leliwą; ale i w pieczęciach podobny herb przedstawiających jak np. Czerlenkowskich lub Chorągwi Kmitów, układ chorągwi jest ten sam za którym przemawiamy t. j. chorągwi jednej nad drugą. Wreszcie niewiadomo, z kąd, ale prawdopodobnie z dokumentu wzięty, tenże sam układ znajdujemy u Hefnera.

JELEŃ I. — W polu czerwonym — jeleni czarny ze srebrną przepaską. Nad hełmem w koronie jeleni róg złoty. Herb Szczuckich z przydomkiem Szczyglewicz w halickim w r. 1782 przez sąd ziemski halicki przyznany. *Pocz. szl. gal.; Hef.; Bork.*

JELEŃ II. — W polu błękitnem — nad złotym płotem — pół jelenia naturalnego. Nad hełmem w koronie pół jelenia. Nadany Jerzemu Holarkowi, Janowi Kortagowi i Janowi Sernikowi 28 Lipca r. 1515. *Metr. Kor. 30 f. 33.*

JELEŃ pływający. — W polu barwy niewiadomej — pod sześciopromienną gwiazdą — jeleni wśród nurtów. *Panegiryk z r. 1723 w księgozb. Ord. Hr. Krasińskich; i z r. 1735 w zbiorze Jul. hr. Ostrowskiego.*

JELEŃCZYK cz. Opole. — W polu barwy niewiadomej — jelenia głowa mieczem w prawo ukośnie między rogami przebita. Nad hełmem korona. Zapiski sądowe z XV stulecia. *Ulan.*

JELEŃSKI cz. Odrowąż odm. — W polu czerwonym — strzała srebrna żelźcem do góry Ju dołu rozdarta i wąsami zakończona, w połowie przekrzyżowana bez prawego ramienia krzyżowego. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Odmiana przysługująca Jeleńskim na Litwie. U Hefnera wadliwie krzyż bez jednego ramienia umieszczony pomiędzy wąsami Odrowąża, a na ogonie pawim niewłaściwie umieszczono strzałę. *Kołat. 186; Nies. IV 48 i VII. 45; Piek. 257 tabl. XIV.*

JELITA I cz. Koźlarogi, Nagody. — W polu czerwonym — trzy złote kopie w gwiazdę — Środkowe żelźcem na dół, boczne żelźcem do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie pół kozła rogatego. Jeden z bardzo starych herbów naszych. *Zapiski sądowe z XV stulecia. Dług.; Papr.; Okol.; Nies.; Ulan; Sieb. IV. 14.*

JELITA II cz. Koźlarogi. — W polu czerwonym — trzy złote kopie w gwiazdę; środkowa żelźcem na dół, boczne żelźcem do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie koźle rogi. Odmiana litewska. *Kołat.*

JELITA III. — W polu błękitnym — trzy srebrne kopie w gwiazdę; środkowa żelźcem na dół. boczne żelźcami do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany Walentemu Łapczyńskiemu, drukarzowi, pod Pskowem 20 Listopada r. 1581 przez Stefana, króla polskiego przy adoptacji kanclerza Jelity Zamoyskiego, oraz Janowi Śliwickiemu r. 1685 przez Jana III, za zezwoleniem Marcina Zamoyskiego, podskarbiego wielkiego koronnego. *Papr.; Nies. VI. 205 i VIII. 400; Vol. Leg. V. 730.*

JELSKI cz. Pielesz odm. — W polu czerwonym pod krzyżem kawalerskim — dwa miecze ostrzem do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana przysługująca Jelskim na Litwie. *Kołat.*

JELSKI II cz. Pielesz odm. — W polu czerwonym — nad sześciopromienną gwiazdą złotą — dwa miecze ostrzem do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Z pieczętki XIX stulecia.*

JELOWICKI I, Jałowicki cz. Brama, Bożeniec odm. — W polu czerwonym — belka srebrna srebrnym krzyżem obarczona z obu końców na dół prostokątnie załamana w pałaki na obie strony wygięte. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Stary herb litewsko-ruski kniaziów Kropotków na Jałowiczach zowiących się także Jełowickimi. Znak tego herbu może być ruską literą П z krzyżem. *M. Woł., Nies. IV. 486 Hefn.; Sieb. IV. 14. 2; Dar.; Piek.; Wolff.*

JELOWICKI II. — W polu błękitnym — belka czerwona z obu końców w kliny wygięte na boki załamana, takimże krzyżem obarczona. Barwy używane przez gałęź żyjącej rodziny Jełowickich. *Z pieczętki herbowej.*

JELOWICKI III. — W polu barwy niewiadomej — belka poprzeczna obarczona krzyżem, z obu końców załamana prosto w słupy u dołu przekrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Z autografu r. 1561, 1565 i 1582 własność WP. Bisiera; Okol.; Dar.; Piek. 245 tabl. IX N. 21.*

JENONIA. — W polu srebrnym — głowa jelenia naturalna. Nad koroną szlachecką trzy pióra strusie. Nadany Maciejowi i Stanisławowi braciom Szymanieckim przez Stanisława Augusta, króla polskiego 12 Grudnia r. 1781. *Kauc. ks. 42a str. 355.*

JERLICZ cz. Lis odm. — W polu czerwonym — strzała srebrna żelźcem do góry bez opierzenia dwa razy prawo-ukośnie przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie pół lisa czerwonego. Odmiana przysługująca Jerliczom na Podolu idącym od Jutrow-Pliszczow w słonimskim. *Bork., Spis szl. 603.*

JERZMANOWSKI Baron cz. Dołęga odm. — W polu błękitnem — w środku podkowy srebrnej krzyżem złotym kawalerskim obarczonej — strzała srebrna żeleźcem na dół. Nad koroną baronowską francuską skrzydło czarne strzałą przeszyte. Odmiana przysługująca Jerzmanowskiemu z których Paweł, pułkownik wojsk polskich, otrzymał tytuł baronowski od Napoleona I, cesarza francuzów. Linia baronowska wygasła r. 1864. *Kos. I. 220; Bork.*

JERZYŚLAW. — W polu błękitnem — pod sześciopromienną gwiazdą złotą — głowa jelenia srebrna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany Godfrydowi Frejer, profesorowi uniwersytetu 14 Stycznia r. 1823 przez Aleksandra I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego. *Dziennik praw.*

JESKII, Jaske, (Köhn von Jaski). — W polu błękitnem nad trzema srebrnymi rzekami poprzecznymi po parę razy w pałąk wygiętymi — pół złotego lwa trzymającego w łapach srebrny cep zdobny w trzy żółędzie: jeden z prawej, dwa z lewej strony, i zakończony po nad głową lwa bijakiem w łuskę w środku zgrubionym. Nad hełmem w koronie pół lwa z takimże cepem. Labry błękitne podbite złotem. Herb pierwotny Jasków, rodziny pomorskiej w Prusach wschodnich i zachodnich osiadłej — do patrycyatu gdańskiego należącej — zaliczonej do szlachty św. państwa rzymskiego przez cesarza Karola V, 20 czerwca r. 1534, a potwierdzonej 15 Października 1620 przez cesarza Ferdynanda III. *Sieb. III, 2. tekst i tabl. 253 i VI. 9. tekst i tabl. 25.*

JESKI II, Jeske, Jeska, Jaski, Jeschka cz. Półkozic odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — ośła głowa srebrna, w lewym błękitnem — lew złoty z maczugą srebrną w przednich łapach. Nad hełmem korona. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Nadany 29 Kwietnia r. 1630 przez Zygmunta III, króla polskiego, przy adoptacji Mikołaja Półkozica Wolskiego, marszałka wielkiego koronnego, urodzonym Andrzejowi, konsyliarzowi elektora brandenburskiego i Izraelowi konsulowi miasta Gdańska, braciom Chone zwanym Jaski — wnukom Pawła Chone, zwanego Jaski. Ten zaś jeszcze przez Karola V, cesarza świętego państwa rzymskiego do godności szlacheckiej wyniesiony został. Herolda Królestwa Polskiego wydała Herbertowi Jeska dyplom potwierdzający szlachectwo i prawo używania powyżej opisanego herbu 6 Sierpnia n. s. r. 1850 za N. 533. *Z dyplomu oryginalnego r. 1630; M. Kor. ks. 178 str. 79, 80. Z dokumentów rodzinnych WP. Teodora Jeske-Choińskiego.*

JESKI III, Jeska. — W polu srebrnem na trzech belkach czy wrębach czarnych ku dołowi tarczy coraz dłuższych — pół lwa złotego z takąż gałązką w łapach. Nad hełmem w koronie belki z lwem jak na tarczy. Powinowactwo z poprzednim herbem widoczne. *Z oryginalnego dyplomu Heroldyi Królestwa Polskiego, wydane go Norbertowi Antoniemu Jeskemu w r. 1850.*

JESKI IV, Jeska. — W polu błękitnem — nad trzema srebrnymi rzekami poprzecznymi po parę razy w pałąk wygiętymi, pół złotego lwa z cepem zakończonym girlandą po nad głową lwa wyciągniętą. Labry z prawej błękitne podbite złotem, z lewej czerwone podbite srebrem. Odmiana powyższego. *Sieb. VI. 9. 25.*

JEZIERSKI Hrabia cz. Nowina odm. — W polu błękitnem — nad srebrnym uchem od kotła barkiem na dół postawionego — miecz ostrzem do środka. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — noga zbrojna w kolanie zgięta piętą w lewo do góry. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca rodzinie mazowieckiej z Jezior, przydomku Gołąbek, w XV stuleciu licznie rozrodzona, z której jedna gałąź otrzymała tytuł hrabiowski 5 czerwca r. 1801 w osobie Jacka Jezierskiego, kasztelana łukowskiego, posła do sejmu w Galicyi. Tytuł przyznany w Rosyi 30 Listopada r. 1849. *Pocz. szl. gal.; Grit.-Hild.; Kos; Bork.*

JEZIERSKI Hrabia cz. Nowina i Prus II. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — miecz ostrzem do środka srebrnego ucha od kotła barkiem na dół postawionego, w dolnem czerwonym na dwóch kosach pałakowatych dołem związanych górą końcami ukośnie skrzyżowanych półtora krzyża srebrnego bez prawego dolnego ramienia. Nad koroną hrabiowską dwa hełmy ukoronowane w pierwszym noga zbrojna w kolanie zgięta piętą w lewo do góry, w drugim ręka zbrojna z mieczem. Labry z prawej błękitne z lewej błękitne podbite srebrem. Odmiana powyższego. *Chrzęński.*

HERBY ZNANE TYLKO Z NAZWY.

H.

1. Haff.
2. Hagentorn.
3. Hakenszmit.
4. Haliburton-Stodart.
5. Halpert.
6. Hammerstein.
7. Haneńko.
8. Happonowicz.
9. Hassaneńko.
10. Haudrynk.
11. Hauer.
12. Haumann.
13. Heering.
14. Heis.
15. Helman.
16. Helmicht.
17. Hemling.
18. Hennes v. Hinnes.
19. Herpin de Perpes.
20. Hermann II.
21. Hersz.
22. Himelrick.
23. Hintz.
24. Hippolit.
25. Hirtemberg.
26. Hizdew v. Hizdejo.
27. Hoefelginnen.
28. Holde.
29. Hollo von Crampach.
30. Holst.
31. Holy v. Ponientritz.
32. Holzhauser.
33. Holub III.
34. Holubej.
35. Honoratis.

36. Hoppen v. Happen.
37. Horschlad.
38. Horszewski v. Syrokomla
odm.
39. Hovell.
40. Hospody.
41. Hryniewicz.
42. Hübner.
43. Hugoni.
44. Huison.
45. Hulben von.
46. Hummeln.
47. Hurczyn.
48. Hurtych.
49. Hutl.
50. Huttini.
51. Hyrawczye.

I.

52. Idzellewicz.
53. Idziński.
54. Ikszkul v. Ikszkul.
55. Illukiewicz.
56. Illustrowski.
57. Ilnier.
58. Ilski.
59. Ingildiejew.
60. Inkowski.
61. Isajski.
62. Issakowicz.
63. Isar.
64. Isz-ra.
65. Iwaneńko.
66. Izbrant.
67. Izmayłowicz.

J.

68. Jachimowicz.
69. Jagielski.
70. Jagutowicz.
71. Janadar.
72. Janasz.
73. Janiewicz.
74. Janiszewski.
75. Jandula v. Jandulowicz.
76. Janesz.
77. Janulewicz.
78. Januleyko.
79. Janus.
80. Januszewski (rodz. tatarska)
81. Japowicz.
82. Jarmundowicz.
83. Jaroszewicz.
84. Jaszowicz.
85. Jasnoborski.
86. Jawlok.
87. Jaworski-Znaczko.
88. Jeleński (ex neof.).
89. Jelonek.
90. Jędrzejowski.
91. Jeremiewicz.
92. Jesewicz.
93. Jeziorański.
94. Jeżowski.
95. Jońn.
96. Jordaki.
97. Józewicz.
98. Jurczewski.
99. Jurkowski.
100. Jurlow.
101. Juszyński.
102. Juzczewski.
103. Jużwikiewicz.

UPRASZA SIĘ O NADSYŁANIE RYSUNKÓW Z DOWODAMI.